

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY OZIMEK**

dr inż. Krzysztof Śliwa

Ozimek, 2025

Spis treści

1. WSTĘP	4
1.1. Podstawy formalno-prawne	4
1.2. Cel i zakres opracowania.....	4
1.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu	6
1.4. Informacje o przyjętych w Prognozie założeniach i zastosowanych metodach	7
1.5. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu	9
1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	10
2. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO	11
2.1. Położenie oraz charakterystyka Gminy Ozimek	11
2.2. Budowa geologiczna.....	16
2.3. Ukształtowanie terenu	19
2.4. Gleby.....	20
2.5. Wody podziemne i powierzchniowe.....	21
2.6. Klimat.....	25
2.7. Rośliny, zwierzęta i grzyby	26
2.8. Krajobraz	29
2.9. Formy ochrony przyrody	32
3. ANALIZA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY OZIMEK	42
3.1. Założenia i cele projektu planu ogólnego	42
3.2. Istniejące problemy środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu	44
3.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji planu.....	49
3.4. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w gminnych standardach urbanistycznych ..	50
3.5. Analiza i ocena potencjalnych znaczących oddziaływań.....	52
3.6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko	66
4. ZAKOŃCZENIE	68
4.1. Wnioski	68
4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	69
4.3. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub współczesnej wiedzy napotkanych przy sporządzaniu prognozy.....	70
4.4. Źródła i materiały	71
4.5. Spis rysunków i tabel	73
Załącznik 1 Istniejący sposób i stan zagospodarowania obszaru	74
Załącznik 2 Docelowy sposób i stan zagospodarowania wraz z potencjalnym oddziaływaniem na środowisko	74

Oświadczenie Autora Prognozy	74
---	-----------

1. WSTĘP

1.1. Podstawy formalno-prawne

Podstawę formalno-prawną opracowania prognozy oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Ozimek stanowi ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (dalej uuiś). Zgodnie z zapisami art. 46 uuiś przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagane jest m.in. dla projektów planów ogólnych, a w ramach tej procedury sporządzana jest prognoza oddziaływania na środowisko. Prognozę oddziaływania na środowisko sporządza się do projektu planu ogólnego, którego podstawę prawną stanowi zaś ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (dalej upzp). Procedura i zakres planu ogólnego określona jest w art. 13a-j upzp.

Prognoza oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Ozimek (dalej Prognoza) opracowywana jest więc w związku z procedowanym planem. Uchwałę nr IX/59/24 w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Ozimek Rada Miejska w Ozimku podjęła 21 października 2024 r.

1.2. Cel i zakres opracowania

Celem Prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych oddziaływań na środowisko, które mogą być spowodowane realizacją ustaleń planu ogólnego tj. ustalonych stref planistycznych oraz parametrów i wskaźników urbanistycznych. W Prognozie określa się charakter i zasięg potencjalnego oddziaływania oraz wyznacza działania mające na celu zapobieganie ewentualnie minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

Zakres Prognozy wynika z art. 51 uuiś, dlatego zawiera ona m.in. analizę i ocenę istotnych z punktu widzenia realizacji ustaleń planu takich zagadnień, jak:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji ustaleń planu,
- istniejące problemy ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia realizacji ustaleń planu,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym,
- przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, które mogą się pojawić, wtedy, gdy ustalenia planu zostaną zrealizowane,
- środki zapobiegawcze lub ograniczające negatywne oddziaływania.

Plan ogólny opracowywany jest zgodnie z zapisami upzp i w zakresie ustalonym przez akty wykonawcze do ustawy dotyczące planu ogólnego, tj.:

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 22 listopada 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1775),

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 2 maja 2024 r. w sprawie sposobu wyznaczania obszaru uzupełnienia zabudowy w planie ogólnym gminy (Dz. U. z 2024 r. poz. 729).

Plan ogólny gminy sporządza się w związku z wprowadzoną w 2023 r. reformą systemu planowania przestrzennego w Polsce. Zgodnie z art. 13a upzp plan ogólny sporządza się dla obszaru gminy i stanowi on akt prawa miejscowego, który będzie uwzględniany podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będzie stanowił podstawę prawną do wydawania decyzji o warunkach zabudowy, jeśli wyznaczy obszar uzupełnienia zabudowy. Projekt planu ogólnego Gminy Ozimek sporządzono w formie danych przestrzennych, które obejmują lokalizację przestrzenną obszaru objętego aktem w postaci wektorowej w obowiązującym państwowym systemie odniesień przestrzennych, atrybuty zawierające informacje o akcie, lokalizację przestrzenną stref planistycznych, obszaru uzupełnienia zabudowy oraz atrybuty zawierające informacje o tych obiektach przestrzennych. Podstawowym ustaleniem planu ogólnego są więc strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne.

Opracowanie planu pozwoli na jednoznaczne wyznaczenie stref planistycznych dopuszczających określone przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne, co pozwoli na kontrolowanie rozwiązań funkcjonalno-przestrzennych, spójne kształtowanie zabudowy oraz zagospodarowanie terenów objętych opracowaniem. Należy przy tym zauważyć, iż plan ogólny gminy ma ograniczony zakres regulacji, co oznacza, że przeznaczeń terenów nie można dobierać dowolnie według własnego uznania, a przyjęte parametry i wskaźniki urbanistyczne również muszą mieścić się w pewnych ramach.

Ważną częścią dokumentacji sporządzanej równolegle z opracowywanym projektem jest uzasadnienie planu ogólnego. Dokument ten składa się z części tekstowej oraz części graficznej, które pozwalają zrozumieć przyjęte ustalenia, zweryfikować czy uwzględniono uwarunkowania rozwoju. W uzasadnieniu opisano przyczyny podziału na strefy planistyczne, wyznaczenia obszaru uzupełnienia zabudowy oraz przyjęcia ustaleń zawartych w gminnych standardach urbanistycznych. Opisano także w jaki sposób uwzględniono uwarunkowania, tj.:

- politykę przestrzenną określoną w Strategii rozwoju Gminy Ozimek,
- ustalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego,
- formy ochrony przyrody oraz ich otuliny,
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią oraz wały przeciwpowodziowe,
- obszary gruntów zmeliorowanych,
- obszary zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- strefy ochronne ujęć wody,
- obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych,
- tereny górnicze i obszary górnicze wraz z filarami ochronnymi,
- udokumentowane złoża kopalin, kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla i podziemne bezzbiornikowe magazyny substancji,
- obszary uzdrowisk oraz obszary ochrony uzdrowiskowej,
- zabytki,

- obszary pomników zabytkowe i ich strefy ochronne,
- tereny zamknięte i ich strefy ochronne,
- obszary ograniczonego użytkowania,
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji,
- obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji,
- obszary ciche w aglomeracji oraz obszary ciche poza aglomeracją,
- grunty rolne stanowiące użytki rolne klas I-III oraz grunty leśne,
- zakłady o zwiększonym i dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
- obszary pasa nadbrzeżnego,
- rozmieszczenie istniejących i planowanych obiektów infrastruktury społecznej, transportowej i technicznej,
- rekomendacje i wnioski zawarte w Audycie krajobrazowym oraz krajobrazy priorytetowe,
- opracowanie ekofizjograficzne Gminy Ozimek.

Projekt planu ogólnego uwzględnia Strategię rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030, która została przyjęta uchwałą nr LXI/572/23 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 29 maja 2023 r. Co istotne, ustalenia planu nawiązują w pewnym stopniu do wytycznych Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek uchwalonego przez Radę Miejską w Ozimku uchwałą XLII/382/22 z dnia 31 stycznia 2022 r.

1.3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu

Na potrzeby Prognozy przeprowadzono analizę zgodności założeń projektu planu z celami dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. Podstawowe cele ochrony środowiska zawarte w projekcie planu wynikają między innymi z następujących dokumentów planistycznych oraz dokumentów o charakterze strategicznym i programowym przedstawionych poniżej.

Dokumenty międzynarodowe i wspólnotowe:

- Agenda 21,
- Biała Księga: Adaptacja do zmian klimatu: Zrównoważona Europa 2030,
- 8 Program działań na rzecz środowiska – priorytety polityki środowiskowej i klimatycznej na lata 2021–2030,
- Europejska Strategia Bioróżnorodności do 2030 r.

Dokumenty krajowe:

- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 (z perspektywą do 2030),
- Polityka ekologiczna Państwa 2030,
- Polityka Energetyczna Polski do 2030 r.,
- Polityka Klimatyczna Polski: Klimat dla Polski Polska dla klimatu, 1988 – 2018 – 2050,
- Krajowy Plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021 – 2030,
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022,

- Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych – VI AKPOŚK,
- Polityka Wodna Państwa do roku 2030.

W projekcie planu uwzględniono istotne z punktu widzenia projektowanego planu cele:

- integracja działań w zakresie funkcjonowania spójnej sieci ekologicznej kraju jako podstawa ochrony najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych,
- przeciwdziałanie fragmentacji przestrzeni przyrodniczej,
- wprowadzenie gospodarowania krajobrazem zgodnie z zapisami Europejskiej Konwencji Krajobrazowej,
- ochrona wód powierzchniowych i podziemnych poprzez konieczność należytego zabezpieczenia środowiska gruntowo-wodnego przed zanieczyszczeniem poprzez ujęcie, oczyszczenie i odprowadzenie ścieków, w tym ochronę środowiska wodnego,
- ochrona przed hałasem,
- ochrona powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszanie emisji z transportu i sektora komunalnego oraz gospodarczego,
- postępowanie z odpadami poprzez właściwe magazynowania i zagospodarowania odpadów oraz utrzymanie czystości i porządku,
- ochronę bioróżnorodności poprzez ustalenie określonych wskaźników zabudowy i powierzchni biologicznie czynnej.

1.4. Informacje o przyjętych w Prognozie założeniach i zastosowanych metodach

Prognozę opracowano na podstawie analizy ustaleń projektu planu, inwentaryzacji terenu, kreowanych stref planistycznych, analizy uwarunkowań środowiskowych i kulturowych oraz wymagań w stosunku do ochrony środowiska i zapobiegania szkód w środowisku. Celem niniejszej Prognozy, opracowywanej równocześnie z projektem planu jest ocena możliwych oddziaływań na środowisko, które mogą być spowodowane realizacją zabudowy i zagospodarowania terenu na podstawie planu. Zastosowane tu metody pracy są typowe dla planowania strategicznego, czyli po przeprowadzeniu diagnozy, określono cele i kierunki działań. Przede wszystkim przeprowadzono wizję terenu objętego planem, wykonano inwentaryzację urbanistyczną z uwzględnieniem istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego oraz aspektów przyrodniczych. Przeanalizowano również stan środowiska pod kątem jego problemów. Analizując proponowane w planie strefy planistyczne oraz gminne standardy urbanistyczne postawiono następujące pytania, które usprawniły proces powstawania dokumentu: czy zagospodarowanie zrealizowane na podstawie planu może spowodować znaczące negatywne skutki dla poszczególnych komponentów środowiska i ludzi, jeśli tak, to jakie; czy jest to najlepsze, najbardziej racjonalne zagospodarowanie terenu; jak te zmiany wpłyną na środowisko i ludzi.

Prognozę sporządzono z wykorzystaniem dostępnych danych tj. informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki publicznej oraz państwowego monitoringu środowiska, a także materiałów powszechnie dostępnych, jak: programy, strategie, plany, studia. W niniejszej Prognozie uwzględniono zapisy dokumentów:

- Strategia rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 przyjęta uchwałą nr LXI/572/23 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 29 maja 2023 r.,

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek uchwalone przez Radę Miejską w Ozimku uchwałą XLII/382/22 z dnia 31 stycznia 2022 r.,
- Opracowania ekofizjograficzne podstawowego dla gminy Ozimek (2005, 2024),
- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Porównując projektowane w planie strefy planistyczne z określonym profilem podstawowym i dodatkowym, którym odpowiadają określone parametry i wskaźniki urbanistyczne z analizą stanu istniejącego, zbadano wpływ planowanego zagospodarowania terenu na środowisko. W Tabeli 4 wyszczególniono więc grupy jednorodnych lub o podobnym charakterze stref planistycznych i oceniono ich wpływ na poszczególne komponenty środowiska tj. powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, wody powierzchniowe i podziemne, klimat lokalny, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, faunę i florę, formy chronione, krajobraz, ludzi, zabytki i dobra materialne, powiązania zewnętrzne. Poszczególnym oddziaływaniom przyporządkowano wagi w skali od 3 do -3, gdzie interpretacja jest następująca:

- waga 3 oznacza oddziaływanie bardzo korzystne dla środowiska,
- waga 2 oznacza oddziaływanie korzystne o widocznych zmianach w środowisku,
- waga 1 oznacza oddziaływanie korzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku,
- waga 0 oznacza oddziaływanie obojętne,
- waga -1 oznacza oddziaływanie niekorzystne niepowodujące widocznych zmian w środowisku,
- waga -2 oznacza oddziaływanie niekorzystne o widocznych zmianach w środowisku,
- waga -3 oznacza oddziaływanie bardzo niekorzystne dla środowiska.

Ocena ogólna oddziaływania jest średnią arytmetyczną z oceny poszczególnych komponentów dla projektowanych stref planistycznych i pozwoliła określić, które z nich cechują się korzystnym, obojętnym lub niekorzystnym oddziaływaniem na środowisko, które mogą mieć oddziaływania o charakterze znaczącym.

Oceniając wpływ ustaleń planu na poszczególne komponenty środowiska skonstruowano Tabelę 5, w której oceniano, czy jest to oddziaływanie:

- korzystne/obojętne/niekorzystne,
- chwilowe/stałe,
- krótkoterminowe/długoterminowe,
- bezpośrednie/pośrednie.

Strefy planistyczne z dopuszczonym profilem podstawowym i dodatkowym przeanalizowano także pod kątem możliwości występowania potencjalnych przeznaczeń terenów w katalogu przedsięwzięć zawartych w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Na tej podstawie wskazano strefy, które na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy mogłyby dopuścić do realizacji przedsięwzięć zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko (jeśli takie mogłoby wystąpić).

Ponadto przeprowadzono symulację wariantu „0” (za wariant „zerowy” przyjęto taki stan zabudowy i zagospodarowania, jaki występuje na terenie obecnie – zagospodarowanie zrealizowane na podstawie dotychczas wydanych decyzji administracyjnych).

Zakres przedmiotowy Prognozy został dostosowany do skali planu oraz stopnia jego szczegółowości i precyzji jego ustaleń. Jest on zgodny z wymogami określonymi w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 1 i 2 uuiś i został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Opolu.

1.5. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektu planu

W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 55 ust. 5 uuiś Burmistrz Ozimka zobowiązany jest do prowadzenia monitoringu skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu. Monitorowanie skutków wdrożenia form zagospodarowania proponowanych w planie jest skomplikowanym procesem, ponieważ zmiany w zagospodarowaniu mogą być zauważalne dopiero po upływie dłuższego czasu. Narzędziami, przydatnymi w tej analizie powinny być:

- wskaźniki dotyczące zmian w powierzchni zajętej przez poszczególne formy zagospodarowania przestrzeni,
- liczba wydawanych pozwoleń na budowę obiektów o różnym przeznaczeniu,
- liczba nowo wznoszonych budynków,
- powierzchnia terenów przeznaczonych na przestrzenie publiczne w tym głównie służące rekreacji np. tereny zieleni, tereny usług sportu i rekreacji itp.,
- liczba posadzonych/usuniętych drzew i krzewów,
- wskaźniki dotyczące jakości powietrza i poziomu hałasu.

Pojawienie się jakichkolwiek niezgodności powinno skutkować podjęciem stosownych działań mających na celu wyegzekwowanie od właścicieli lub zarządców uciążliwych obiektów oraz dostosowanie się do norm środowiskowych. Dodatkowo zgodnie z wymogiem art. 55 ust. 3 pkt. 5 uuiś, po uchwaleniu planu dołącza się do niego pisemne podsumowanie wraz z uzasadnieniem zawierającym m.in. propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu. System monitoringu powinien być tak zaplanowany, aby pozwolić na kontrolę zmian zachodzących w środowisku spowodowanych realizacją ustaleń planu.

System oceny skutków realizacji projektu planu powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji. Monitoring może być prowadzony w oparciu o wydane decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzje o pozwoleniu na budowę, zgłoszenia budowlane, przeglądy ekologiczne, inne decyzje administracyjne itp. Burmistrz Ozimka może występować o przedłożenie wyników monitoringu prowadzonego przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Generalnego Inspektora Ochrony Środowiska, Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych, Wojewodę, Starostę, a także korzystać z rejestru wydanych decyzji, będących w zasobie gminnym lub powiatowym. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska, a także ustawy o zmianie ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska oraz niektórych innych ustaw, monitoring jakości powietrza, wód, gleb i ziemi oraz poziomu hałasu i pól elektromagnetycznych realizowany jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (poprzez Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu), przez Starostę lub podmiot gospodarczy. Przeprowadzając analizę i ocenę stanu poszczególnych komponentów środowiska w oparciu o wyniki pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu środowiska lub innych dostępnych źródeł należy pamiętać, że muszą się one odnosić do obszaru objętego projektem planu.

1.6. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

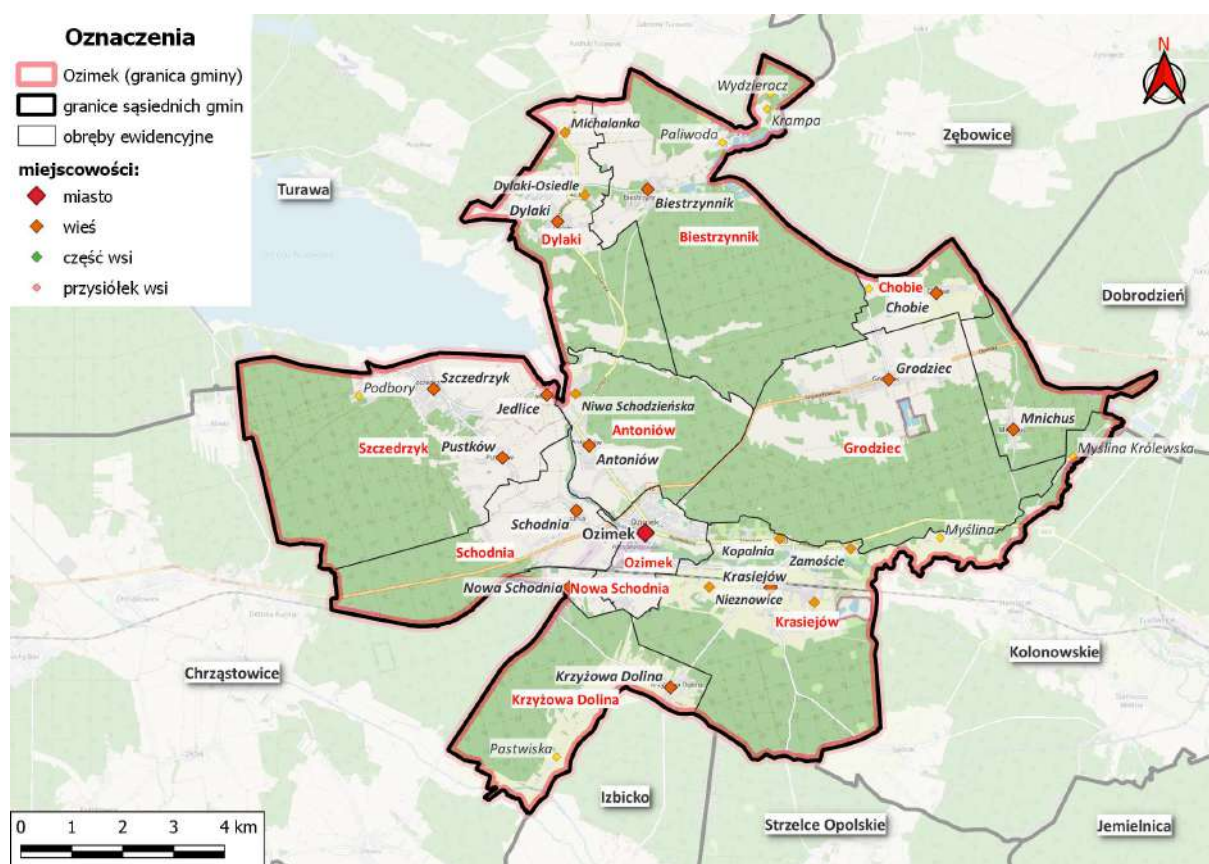
Realizacja zapisów planu ogólnego nie będzie implikować transgranicznych oddziaływań na środowisko, ponieważ Gmina Ozimek leży w odległości około 50 km, od najbliższej granicy państwa z Republiką Czeską, a skala przedsięwzięć związana z realizacją ustaleń planu będzie mieć charakter lokalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć zamkną się w granicach gminy.

2. ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ JEGO POTENCJALNYCH ZMIAN W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ PLANU OGÓLNEGO

2.1. Położenie oraz charakterystyka Gminy Ozimek

Gmina Ozimek położona jest w województwie opolskim, powiecie opolskim w bezpośrednim sąsiedztwie Jeziora Turawskiego należącego do Gminy Turawa. Gmina sąsiaduje z gminami: Turawa, Chrzastowice, Kolonowskie, Dobrodzień, Zębowice, Strzelce Opolskie, Izbicko. Gmina podzielona jest na 12 obrębów ewidencyjnych: Antoniów, Biestrzynnik, Chobie, Dylaki, Grodziec, Krasiejów, Krzyżowa Dolina, Mnichus, Nowa Schodnia, Ozimek, Schodnia, Szczedrzyk. Powierzchnia gminy wynosi 12 567 ha, a liczba ludności w 2023 r. 18 384.

Rysunek 1 Położenie gminy Ozimek

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

Aktualne zagospodarowanie obszaru gminy to przede wszystkim tereny leśne i rolne, ale także zabudowa w sąsiedztwie doliny Małej Panwi i wzdłuż drogi krajowej nr 46. Gmina Ozimek w dużej części znajduje się w Obszarze Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” a poza tym charakterystycznymi w jej zagospodarowaniu obiektami są dwie huty: w Jedlicach (czynna) i w Ozimku (nieczynna, przekształcająca się). Wybrane miejscowości i obiekty Gminy Ozimek przedstawiono na fotografiach (rysunki 2-7).

Rysunek 2 Ozimek – widok centrum miasta od strony południowej

Źródło: fot. autora

Rysunek 3 Tereny Huty Małapanew w Ozimku

Źródło: fot. autora

Rysunek 4 Huta w Jedlicach

Źródło: fot. autora

Rysunek 5 Zabytkowy układ ruralistyczny w Szczedrzyku

Źródło: fot. autora

Rysunek 6 Biestrzynnik – widok na stawy od strony zachodniej

Źródło: fot. autora

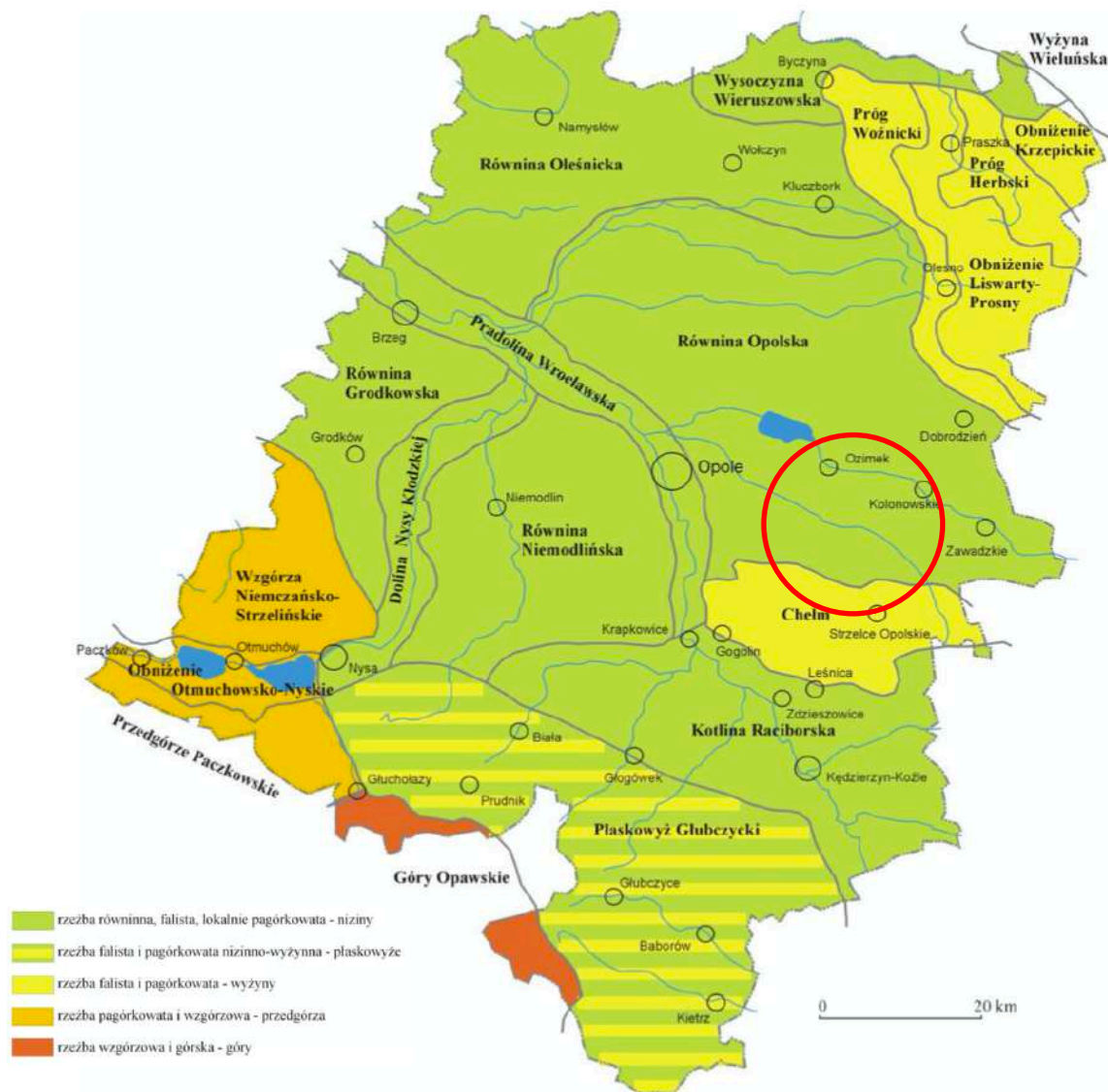
Rysunek 7 Zabudowa zagrodowa w Dylakach

Źródło: fot. autora

Pod względem fizyczno-geograficznym według podziału J. Kondrackiego Gmina Ozimek położona jest w granicach megaregionu 3 Pozaalpejska Europa Środkowa, 31 prowincji Niż Środkowoeuropejski, podprowincji 318 Niziny Środkowopolskie, makroregionie 318.5 Nizina Śląska, mezoregionie 318.57 Równina Opolska.

Rysunek 8 Obszar opracowania na tle podziału fizyczno-geograficznego województwa Opolskiego

Źródło: Badora K., Badora K., 2006

Położenie geograficzne, ukształtowanie terenu oraz doliny rzek mają znaczący wpływ na rodzaj i charakter walorów przyrodniczych Gminy Ozimek. Największą powierzchnię zajmują lasy oraz grunty orne, łąki oraz pastwiska, które ulegają sukcesywnemu zalesianiu. Naturalny system zieleni uzupełniony jest przez parki, skwery, cmentarze, sady oraz zieleni towarzyszącą zabudowie zagrodowej i mieszkaniowej. Tereny zieleni urządzonej pełnią funkcje rekreacyjne, ekologiczne i zdrowotne wpływając na łagodzenie lub eliminację uciążliwości życia na terenach zabudowy. Kształtują ponadto układy urbanistyczne, wprowadzają ład przestrzenny oraz nadają specyficzny i indywidualny charakter poszczególnym miejscowościom.

System przyrodniczy Gminy Ozimek ma charakter leśno-rolniczy, gdyż ponad połowę jej obszaru stanowią lasy. Gmina jest jedną z najbardziej zalesionych w województwie, a jej lasy są częścią zielonego pierścienia Aglomeracji Opolskiej. Na przestrzenny układ form przyrodniczych składają się duże, zwarte kompleksy leśne po obu stronach doliny Małej Panwi pełniące funkcję lokalnych węzłów ekologicznych i oddziałujące na bezpośrednio przyległe obszary oraz korytarze ekologiczne – elementy tranzytowe, składające się z mało zniekształconych, stanowiących połączenie rozproszonych kompleksów leśnych i zieleni śródpolnej, sprzyjający migracji flory i fauny i zapewnienie ciągłości przestrzennej dla sąsiednich ekosystemów. Gmina Ozimek leży w obrębie kompleksu leśnego dawnej Puszczy Śląskiej. Lasy tworzą zróżnicowane powierzchniowo skupiska, w których obok zwartych, dużych pod względem powierzchniowym kompleksów, występuje również szereg małych i izolowanych przestrzennie płatów. Dotyczy to zwłaszcza okolic Grodzca, Dylak czy Biestrzynnika. Wśród zbiorowisk leśnych na terenie gminy dominują bory sosnowe, których część to sztucznie nasadzone monokultury sosny. Lasy liściaste występują na mniejszych powierzchniach. Niewielkie fragmenty łągów i gradów, w których dominują najczęściej olsza szara, jesion wyniosły, grab zwyczajny i dąb szypułkowy spotkać można w dolinie Małej Panwi w okolicach Ozimka i Krasiejowa. Są to lasy o wysokiej wartości gospodarczej, z których pozyskuje się surowiec tartaczny, kopalniany, papierówkę, korę i opał, a także o dużych wartościach dla celów rekreacyjnych. Lasy wchodzą w skład trzech nadleśnictw: Opole, Strzelce Opolskie i Turawa.

Obszar charakteryzuje znaczna ilość cieków wodnych, lesistość i silnie rozwinięta granica lasu, a krajobrazowo istotne są tu polodowcowe moreny, sandry, ozy i kemy. Występują tu siedliska boru mieszanego wilgotnego i świeżego z dominacją drzewostanu sosnowego. W dolinach rzecznych, gdzie znajdują się najcenniejsze fragmenty lasów (których unikatowość związana jest z okresowymi zalewami) występują grądy, łągi i olsy, a poza nimi buczyny, dąbrowy i liściaste lasy mieszane.

2.2. Budowa geologiczna

Gmina Ozimek leży w obrębie jednostki geologicznej zwanej Monokliną Przedsudecką, która jest strukturą geologiczną o charakterze płytowym, nachyloną monoklinalnie pod kątem kilku stopni w kierunku północnym i północno-wschodnim. Zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym (2005) dolne partie rozpoznanego podłoża poniżej głębokości 634 m p.p.t. budują osady permu dolnego – czerwonego spągowca, wykształcone jako brunatne i brunatnoszare piaskowce ze smugami zlepieńców. Na osadach permu dolnego zalegają osady triasowe o łącznej miąższości 627 m, reprezentowane przez wszystkie piętra litostratygraficzne tego okresu. Wyróżniono:

- utwory triasu dolnego (pstry piaskowiec) – reprezentowane przez osady lądowe eoliczne i fluwialne – różowe, brunatne i jasnoszare piaskowce poziomu dolnego i środkowego, rozpoznane w przedziale głębokości 523-634 m p.p.t. Poziom górny tworzą osady morskie wykształcone jako margle, dolomity i wapienie z soczewkami gipsu występujące do głębokości 422,0 m p.p.t.,
- utwory triasu środkowego (wapień muszlowy) – zbudowane z utworów wapienno-dolomityczno-marglistych o łącznej miąższości 157 m.,
- utwory triasu górnego (kajper) – zbudowane w przewodzie z utworów ilastych – łupków, iłołupków, iłołupków z wkładkami wapienia marglistego i margli, grubość warstwy tych utworów osiąga 184-250 m, strop utworów kajpru występuje na obszarze gminy na głębokościach 0,7-39,0 m p.p.t.

Osady trzeciorzędowe udokumentowane zostały w północno-wschodniej części gminy na głębokościach poniżej 27,0-39,0 m p.p.t. w podłożu utworów czwartorzędowych doliny rzeki Libawy w miejscowościach Paliwoda, Biestrzynnik oraz płytko – poniżej 2,1-11,0 m w rejonie ujścia Małej Panwi do Jeziora Turawskiego (tereny Huty Jedlice). Są to utwory miocenu lądowego wykształcone jako ropy i ropy piaszczyste podścielone piaskami. Najmłodsze utwory czwartorzędowe obejmują:

- plejstocenyjskie osady wodnolodowcowe zlodowacenia środkowo-polskiego pokrywające powierzchnię równiny wodnolodowcowej (w tym głównie obszary zalesione) w zachodniej, południowo-zachodniej i południowej części gminy (Szczedrzyk – Pustków – Schodnia – Schodnia Nowa – Krasiejów oraz Krzyżowa Dolina), w północnych i wschodnich obszarach gminy (Dylaki – Biestrzynnik – Paliwoda po obu stronach doliny Libawy i Chobie – Mnichus aż do krawędzi koryta potoku Myśliń). Są to piaski różnoziarniste, pospółki i żwiry oraz współwystępujące z nimi gliny, gliny piaszczyste, piaski gliniaste i pyły. W brzegowych partiach doliny Małej Panwi (Szczedrzyk – Pustków – Schodnia Stara – Krasiejów) bezpośrednio od powierzchni występują gliny lodowcowe.
- plejstocenyjskie osady terasy akumulacyjnej rzeki Mała Panew i jej dopływów – piaszczysto-żwirowe utwory terasy nadzalewowej, osady te należy wiązać głównie ze zlodowaceniem bałtyckim; rozpoznana miąższość utworów plejstocenyjskich sięga od kilku do ponad 35 m,
- holocenyjskie osady rzeczne budują dno dolin rzek Mała Panew i Libawa oraz dopływów w obszarze terasy zalewowej a także płytkie podłoża dolin bocznych. Są to różnoziarniste piaski i pospółki lokalnie przykryte madami (gliny, piaski gliniaste, ropy rzeczne) a w obszarze zastoisk i starorzeczy gruntami organicznymi (namuły, gliny próchnicze). W dolinach bocznych występowanie gruntów organicznych jest ograniczone do lokalnych zastoisk (np. rejon bezpośrednio na południe od Huty „Małapanew”),
- holocenyjskie osady eoliczne reprezentowane przez piaski eoliczne, występujące na obszarze terasy nadzalewowej w formie wydmy rozciągających się w kierunku NW-SE, głównie na obszarze zalesionym. Fragment wydmy częściowo zniwelowanej robotami ziemnymi związanymi z zabudową terenu zachował się w centrum m. Ozimka.

Na terenach zurbanizowanych (w rejonie Ozimka) oraz w obrębie zabudowy przemysłowej (obszar Huty „Małapanew”, Huty „Jedlice”, Ciepłowni Miejskiej w Ozimku), górna naturalna część rodzimych utworów podłoża została przekształcona i zaliczana jest obecnie do utworów antropogenicznych. Do nasypów należą również nasypy kolejowe, drogowe, obwałowania przeciwpowodziowe. W obszarach zabudowy przemysłowej tereny zostały sztucznie podniesione a grubość nasypów lokalnie osiąga ponad 3,0 m. Do utworów antropogenicznych należy również zaliczyć nasypy w obrębie czynnego składowiska odpadów komunalnych w Dylakach.

Z Opracowania ekofizjograficznego wynika, iż w gminie Ozimek:

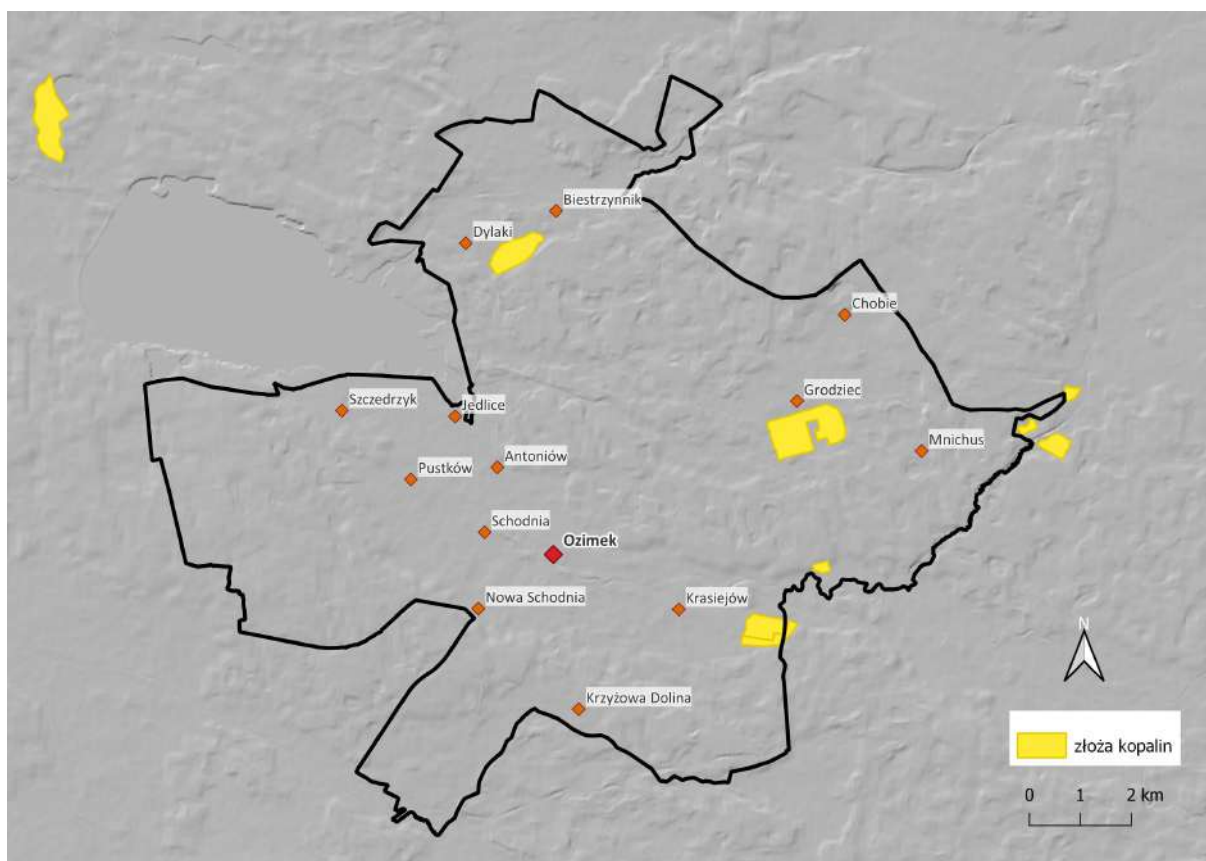
- nie ma obszarów niekorzystnych dla budownictwa z uwagi na występowanie niekorzystnych zjawisk przyrodniczych jak erozja, ruchy mas powierzchniowych, procesy krasowe,
- tereny położone na terasie zalewowej w dolinach Małej Panwi i jej dopływów oraz w dolinach bocznych i zagłębieniach bezodpływowych należą do obszarów o ograniczonej przydatności dla budownictwa z uwagi na charakter zalewowy, bagienno-zastoiskowy, występowanie wody

gruntowej na głębokości do 0,5-2,0 m w gruntach piaszczysto-żwirowych oraz występowanie gruntów spoistych z wodą gruntową w poziomie 0,5-2,0 m, obszary terenów trwale podmokłych w zagłębieniach bezodpływowych są zakwalifikowane jako obszary o złych warunkach dla lokalizacji zabudowy,

- obszary o przeciętnych warunkach obejmują tereny terasy nadzalewowej oraz równiny wodnolodowcowej zbudowane z piasków różnoziarnistych, pospólek i żwirów z wodą gruntową na głębokości 2,0-5,0 m p.p.t. i obszary zbudowane z gruntów spoistych z wodą w przewarstwieniach na głębokościach 2,0-5,0 m p.p.t.
- obszary o dobrych warunkach budowlanych występują jedynie na niewielkich powierzchniach w rejonie Szczedrzyka (os. Podbory) oraz w zachodniej, wyżej położonej części wsi Krzyżowa Dolina; są to rejon występowania gruntów piaszczystych z wodą poniżej 5,0 m p.p.t.

Na obszarze gminy Ozimek występują surowce mineralne zaliczane do grupy surowców skalnych – piaski formierskie i surowce ilaste do produkcji cementu (w rejonie Krasiejowa). Obecnie w granicach gminy nie ma ustanowionych obszarów i terenów górniczych.

Rysunek 9 Udokumentowane złoża kopalin

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

2.3. Ukształtowanie terenu

Pod względem hipsometrycznym obszar gminy wykazuje stosunkowo małe zróżnicowanie. Maksymalna deniwelacja terenu osiąga wartość 38,3 m, osiągając wartość minimalną w obrębie terasy zalewowej Małej Panwi, na wschód od Szczedrzyka – 174 m n.p.m., a wartość maksymalną na obszarach wydmych, na południowy – zachód od Szczedrzyka – 212 m n.p.m. Teren gminy można podzielić na dwie zróżnicowane wysokościowo strefy:

- strefę zewnętrzną, zajmowaną przez równiny wodnolodowcowe (wysoczyzna plejstoceniowa), wzgórza kemowe oraz wysoczyznę morenową (występuje poza granicami gminy, bezpośrednio na północny – wschód od Biestrzynnika i Dylak), rozdzieloną centralnie przez szeroką Dolinę Małej Panwi – strefa cechuje się zbliżonymi warunkami hipsometrycznymi, wykazując zróżnicowanie od 185 do 212 m n.p.m. w części zachodniej oraz od 185 do 210 m n.p.m. w części wschodniej; mało zróżnicowana strefa zewnętrzna lokalnie porożciniana jest przez płytkie doliny rzeczne, boczne i rowy melioracyjne oraz urozmaiconą ciągami wzgórz wydmych,
- strefę wewnętrzną, zajmowaną przez centralnie przebiegającą Dolinę Małej Panwi z wykształconym systemem teras rzecznych oraz rozwiniętymi ciągami wydmy piaszczystych; strefa wykazuje zróżnicowanie wysokościowe od 174 m n.p.m. po stronie zachodniej, w strefie ujściowej Małej Panwi do Jeziora Turawskiego do 200 m n.p.m. w części wschodniej, w obrębie teras nadzalewowych.

Rysunek 10 Charakterystyczne ukształtowanie terenów otwartych w Gminie Ozimek

Źródło: fot. autora

Charakterystyczne dla Gminy Ozimek jest występowanie mało urozmaiconej rzeźby w obrębie terenów otwartych oraz obszarów o większym zróżnicowaniu rzeźby na terenach leśnych, niedostępnych do bezpośredniej obserwacji. Spadki terenu w gminie nie są znaczące i nie przekraczają 2%.

Oznaczenia

- Ożimek (granica gminy)
- zbiorniki wodne, stawy i jeziora
- rzeki
- cieki małe i okresowe
- zlewnie elementarne
- miejsowości:
 - miasto
 - wieś

Wysokość bezwzględna [m n.p.m.]:

240

175

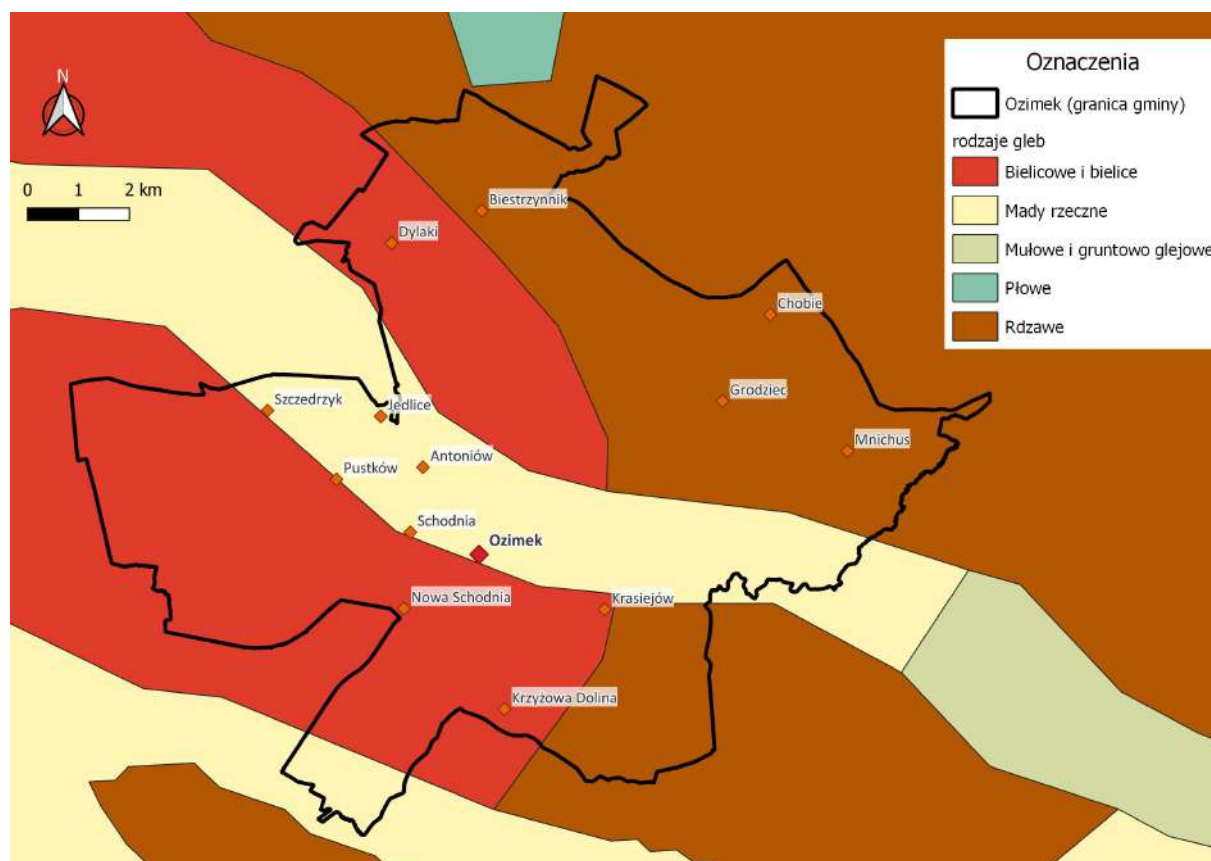
2.4. Gleby

Na obszarze gminy wyróżnia się gleby powstałe w wyniku procesów autogenicznych (gleby brunatnoziemne), semihydrogenicznych (czarne ziemie), hydrogenicznych (gleby bagienne i pobagienne), napływowych (mady) oraz antropogenicznych (gleby industrioziemne). Pod względem typologicznym na terenie gminy dominują czarne ziemie, mady i gleby brunatne, w mniejszym udziale występują gleby płowe (pseudobielicowe) i mułowo – torfowe, śladowo torfowe. Struktura taka jest wypadkową uwarunkowań geologicznych, geomorfologicznych, hydrologicznych i klimatycznych.

Pod względem klasyfikacji bonitacyjnej gruntów na terenie gminy nie występują gleby orne najlepszych klas, tj. klasy I, II oraz IIIa, a także użytki zielone klasy I i II. Gleby klasy IIIb zajmują niewielki areal 19 ha. Dominują grunty orne słabe i najslabsze, tj. klasy IV (64,3% gruntów ornych), V (38% gruntów ornych) oraz VI (43%).

W obrębie gminy występują także grunty przekształcone antropogenicznie. Na terenach zajętych przez zabudowę grunty zostały zdegradowane. Sytuacja ta występuje na znacznej powierzchni miasta i można się spodziewać, że w związku ze zwiększeniem obszaru zabudowanego gleb zdegradowanych będzie przybywać. Teren miasta od wielu lat znajduje się pod wpływem antropopresji związanej głównie z wprowadzeniem zabudowy mieszkaniowej, przemysłowej i komunikacyjnej. W zabudowanej (zurbanizowanej) części analizowanego obszaru gleby podlegają przekształceniom mechanicznym, hydrologicznym, geochemicznym i fizyko-chemicznym. Gleby takich terenów cechuje niska wilgotność, wyższe stężenie zanieczyszczeń, mniej korzystna struktura i gorsze własności fizyczne.

Rysunek 12 Warunki glebowe

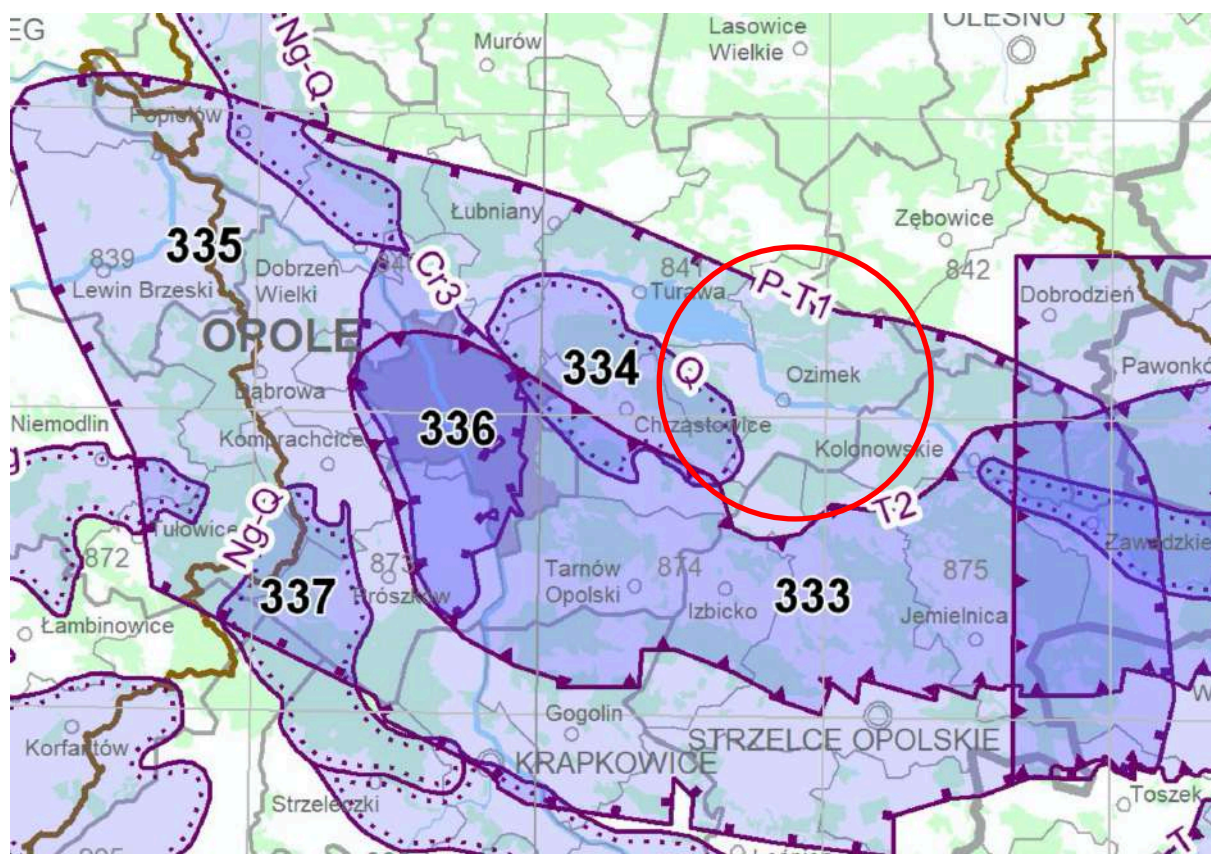

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

2.5. Wody podziemne i powierzchniowe

Wody podziemne na obszarze gminy Ozimek charakteryzują się piętrowością wynikającą z układu warstw skalnych stanowiących zbiorniki wodonośne. Występują tu trzy użytkowe poziomy wodonośne: permotriasowy poziom wodonośny w piaskowcach permskich i dolnego piaskowca o charakterze szczelinowo-porowym i zwierciadle artezyjskim, triasowy poziom wodonośny w utworach węglanowych wapienia muszlowego o charakterze szczelinowo-krasowym i zwierciadle naporowym, czwartorzędowy poziom wodonośny występujący w piaszczysto-żwirowych osadach dolin rzecznych Małej Panwi i jej dopływów.

Rysunek 13 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

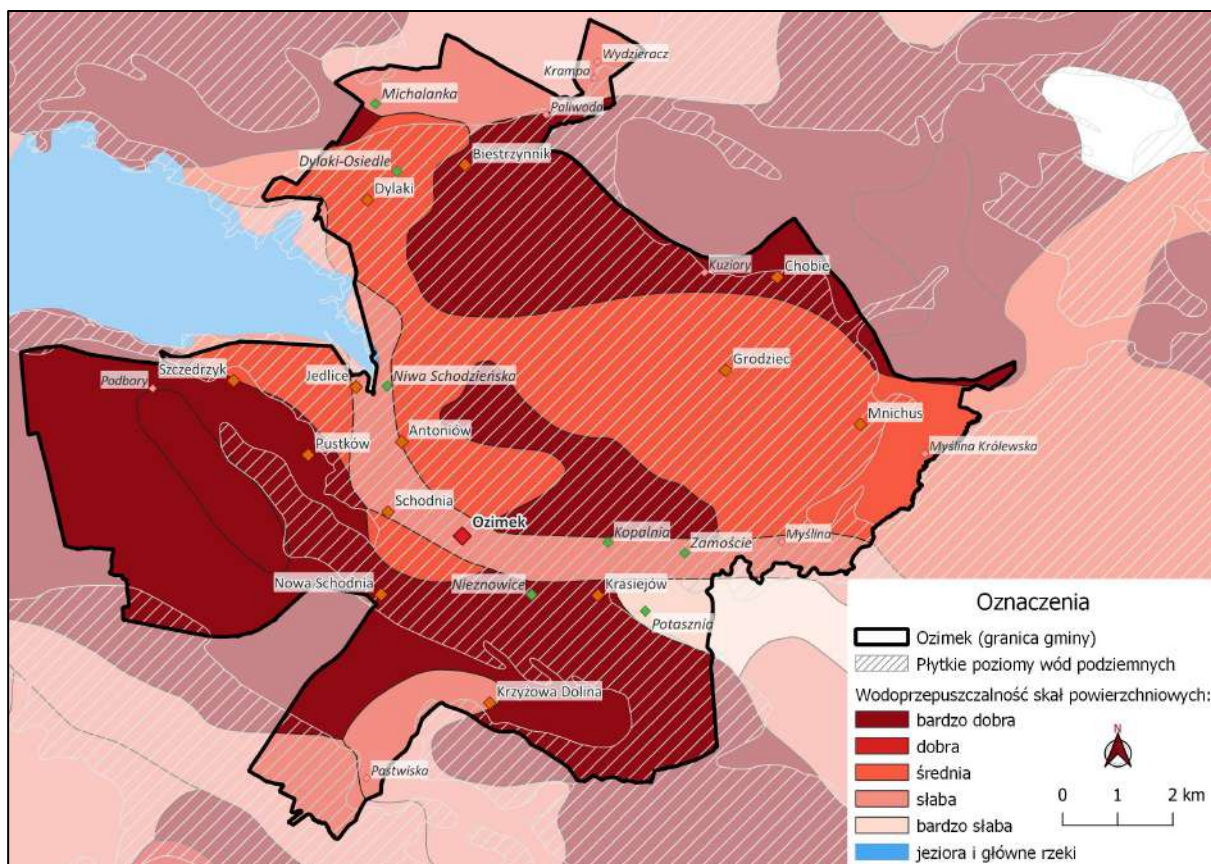
Źródło: <https://www.pgi.gov.pl/dokumenty-pig-pib-all/psh/zadania-psh/gzwp/10076-mapa-glownych-zbiornikow-wod-podziemnych-31-12-2023/file.html>

Prawie cała gmina położona jest w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). GZWP nr 334 (Dolina Kopalna rzeki Mała Panew) znajduje się w południowo-zachodniej części gminy, głównie poza obszarami zainwestowanymi i zabudowanymi. Zbiornik o stratygrafii czwartorzędowej, tworzony przez osady piaszczysto-żwirowe rozdzielone glinami zwałowymi dwóch najstarszych zlodowaceń. Zbiornik ten leży na kompleksie ilów triasowych, które izolują niżej leżące zbiorniki triasowe GZWP nr 333 i 335. Zasilany w 67% wodami pochodzącymi z infiltracji opadów, a w pozostałej części wodami pochodzącymi z obszaru zlewni Małej Panwi oraz z cieków powierzchniowych. Wody podziemne GZWP nr 334 są bezpośrednio narażone na zanieczyszczenia antropogeniczne ze względu na słabo izolowany charakter tego zbiornika. Dla zbiornika została wykonana dokumentacja hydrogeologiczna, z której wynika konieczność ustanowienia obszaru ochronnego dla całego GZWP. GZWP nr 335 (Zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie) zajmuje obszar niemal całej gminy. Związany z utworami dolnotriasowego poziomu wodonośnego – pstrego piaskowca występującego lokalnie w łączności hydraulicznej z utworami czerwonego spągowca przynależnymi do permu i należy do zbiorników porowo-szczelinowych. Zawodnione piaskowce tego poziomu mają miąższość od kilkunastu metrów w części południowej do około 80 m w rejonie Opola i około 130 m w rejonie Ozimka. Główne zagrożenie dla jakości wód podziemnych poziomu pstrego piaskowca stanowi zanieczyszczenie siarczanami, o charakterze geogenicznym. Potencjalne zagrożenie na obszarze GZWP nr 335 należy uznać za niskie, tylko w południowo-zachodniej części jego obszaru jako bardzo wysokie i wysokie. Dla zbiornika została wykonana dokumentacja hydrogeologiczna, z której wynika konieczność ustanowienia obszaru ochronnego.

Analizowany obszar jest zlokalizowany w granicach dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerach 110 i 97. Według oceny stanu JCWPd z 2019 r. stan ilościowy i chemiczny tych JCWPd jest dobry i niezagrożony. Ich celem środowiskowym jest utrzymanie i nie pogarszanie dobrego stanu wód podziemnych.

Zgodnie z Opracowaniem ekofizjograficznym (2024) w części Gminy Ozimek występują płytko występujące (do 2 m p.p.t.) pierwsze poziomy wodonośne (PPW). Zasięg płytkich PPW oraz wodoprzepuszczalność skał powierzchniowych obrazuje rysunek 14. Tam, gdzie PPW pokrywają się z obszarami o dobrej i bardzo dobrej przepuszczalności istnieje wysoki stopień zagrożenia zanieczyszczeniem dla wód podziemnych PPW.

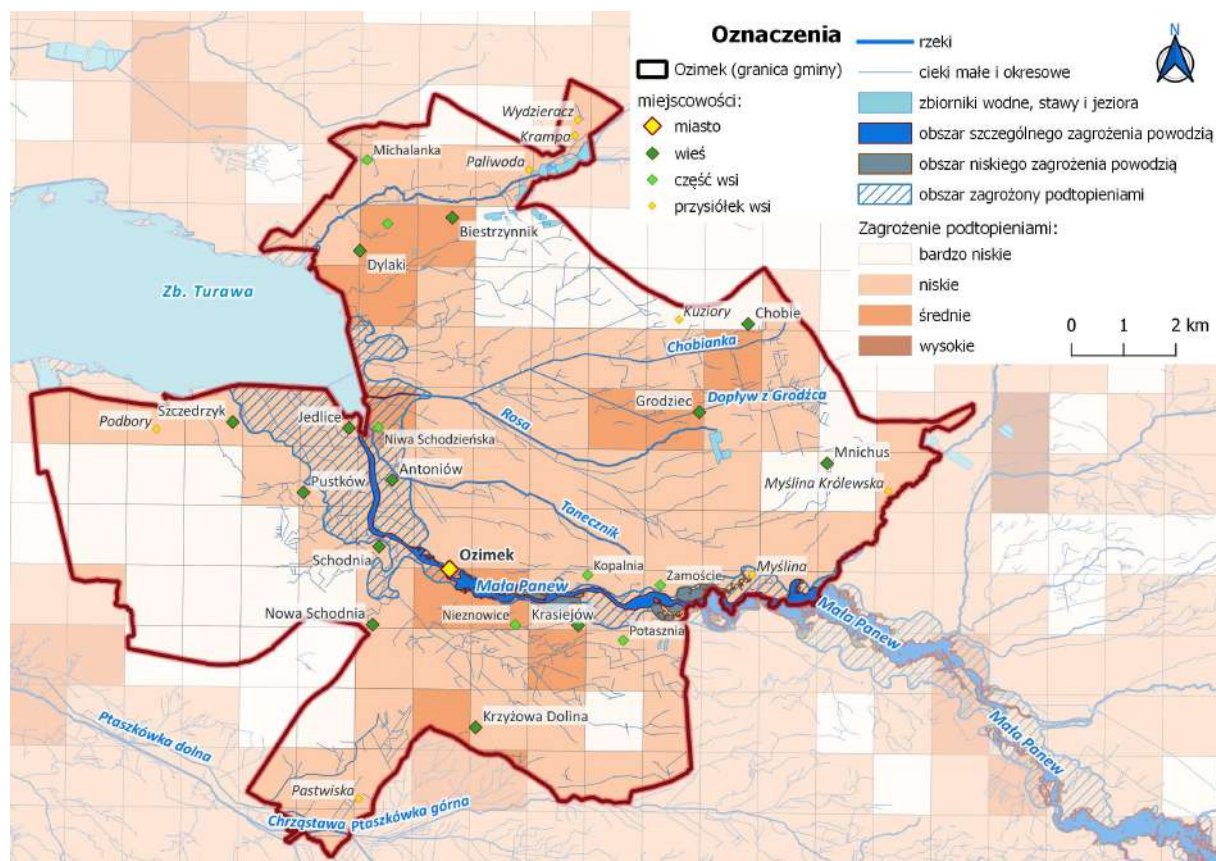
Rysunek 14 Płytkie poziomy wodonośne i wodoprzepuszczalność skał przypowierzchniowych w gminie Ozimek.

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

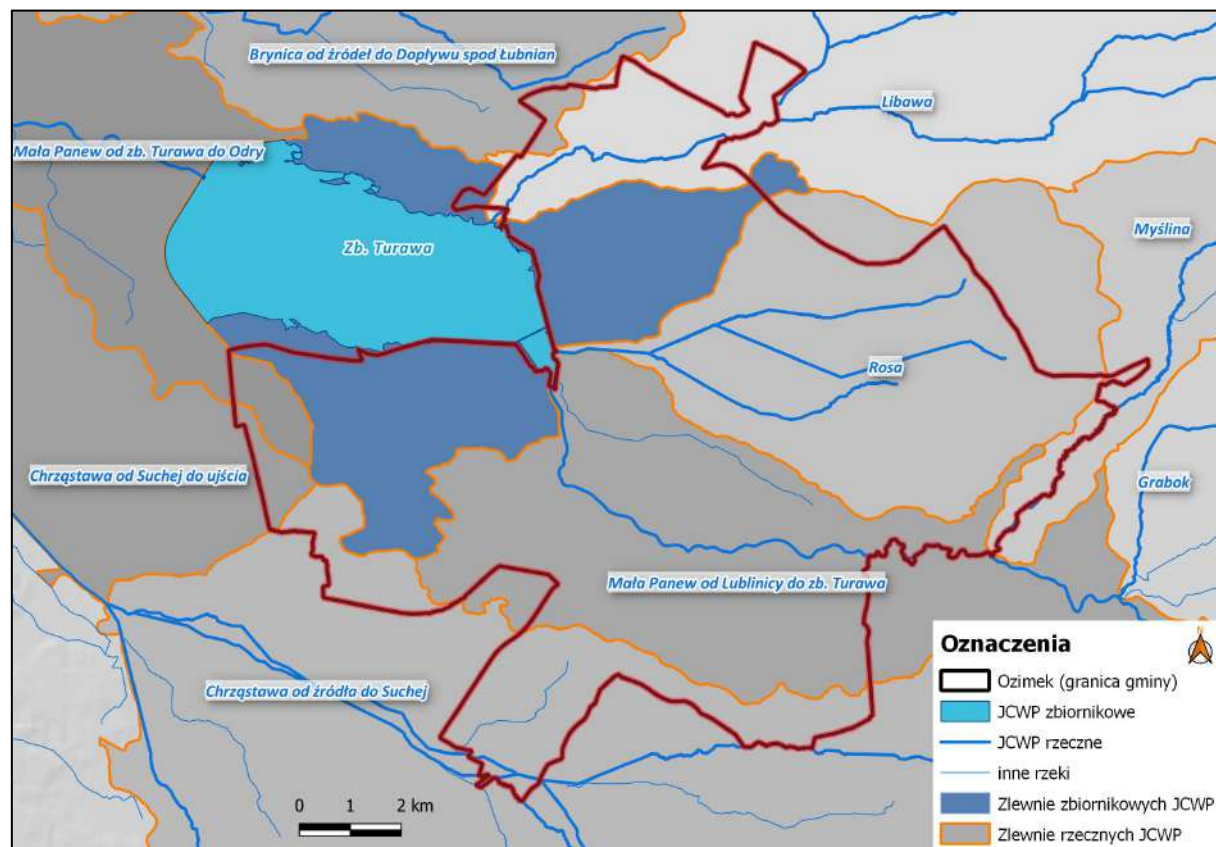
Gmina Ozimek położona jest w dorzeczu Odry, w zlewni Małej Panwi. Głównym obiektem hydrologicznym jest tu Mała Panew, przepływająca ze wschodu na zachód, która stanowi dla gminy ważny korytarz hydrograficzny, napowietrzający i przyrodniczy. Innymi istotnymi ciekami gminy są: Libawa, Rosa i Chobianka. Poza tym przez gminę przepływa wiele podrzędnych cieków oraz rowów, które są dopływami większych rzek. Woda rzek spływa do zbiornika Turawa, który jest położony poza granicami gminy Ozimek. Na terenie gminy nie ma jezior ani dużych zbiorników wodnych. W ciekach na terenie gminy dominuje reżim hydrologiczny śnieżno-deszczowy (niwalno-pluwialny), który odznacza się wiosennym wezbraniem roztopowym oraz letnio-jesiennymi wezbraniem wywołanymi opadami atmosferycznymi.

Rysunek 15 Wody powierzchniowe

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

Rysunek 16 Jednolite części wód

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

Według obowiązującego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, obszar gminy Ozimek położony jest w obrębie zlewni 9 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP). Obowiązującym celem środowiskowym do uzyskania dla omawianych JCWP jest dobry stan wód (dobry stan/potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny) oraz nie pogorszenie stanu JCWP. Główną przyczyną złego stanu wód (w skali zlewni każdej JCWP) oraz głównym źródłem zagrożenia celów środowiskowych jest zanieczyszczenie rzek ściekami bytowymi i komunalnymi, spływy powierzchniowe z terenów zurbanizowanych, przemysłowych i wykorzystywanych rolniczo. Istotnym czynnikiem jest także depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, istniejące przekształcenia hydromorfologiczne rzek oraz naturalne i antropogeniczne zaburzenia reżimu hydrologicznego.

Rysunek 17 Wał wzdłuż Jeziora Turawskiego oraz ujście Małej Panwi

Źródło: fot. autora

2.6. Klimat

Ogólnie można stwierdzić, iż obszar opracowania cechuje się najłagodniejszymi na terenie Polski warunkami klimatycznymi, przejawiającymi się najkorzystniejszymi warunkami termicznymi w zakresie temperatur średniomiesięcznych i rocznych, niskimi amplitudami temperatur, krótkim okresem trwania pokrywy śniegowej, najdłuższym okresem wegetacyjnym, średnią wysokością i korzystnym rozkładem opadów atmosferycznych, przewagą trwania pory cieplej w stosunku do pory chłodnej.

Z Opracowania ekofizjograficznego podstawowego dla Gminy Ozimek (2024) wynika, że w zakresie prognozowanych zmian klimatu można zauważyć:

- wzrost temperatury średniorocznej i temperatur średniomiesięcznych przede wszystkim w chłodnej porze roku oraz w miesiącach letnich,
- wzrost liczby dni z opadem jak i wysokości sumy rocznej opadu, zwłaszcza w chłodnej porze roku,
- nasilenie niekorzystnych zjawisk związanych z występowaniem wysokich temperatur w okresie letnim, w tym wzrost wartości temperatur maksymalnych $>25^{\circ}\text{C}$, zwiększenie się liczby fal upałów i dość znaczący wzrost liczby nocy tropikalnych (dni z temperaturą minimalną $>20^{\circ}\text{C}$),

- osłabienie niekorzystnych zjawisk związanych z występowaniem niskich temperatur w okresie zimowym, w tym spadek liczby dni z temperaturą minimalną poniżej -10°C i zmniejszenie liczby dni mroźnych z temperaturą maksymalną poniżej 0°C ; prognozowane jest niższe narażenie na występowanie przymrozków,
- znaczące zmniejszenie się wartości indeksu stopniodni dla temperatury średniodobowej $<17^{\circ}\text{C}$ oraz nieznaczne zwiększenie się wartości indeksu stopniodni dla temperatury średniodobowej $>27^{\circ}\text{C}$,
- zagrożenie suszą nie wskazuje na istotne zmiany: prognozowana długość najdłuższego okresu bezopadowego i liczba okresów bez opadu dłuższych od 5 dni w roku nie wykazuje znaczących zmian,
- wzrost rocznej sumy opadu oraz liczby dni z opadem $\geq 1 \text{ mm/d}$, $\geq 10 \text{ mm/d}$ i $\geq 20 \text{ mm/d}$,
- nieznaczny wzrost narażenia na opad ekstremalny,
- w zależności od scenariusza klimatycznego prognozowana jest stosunkowo mała zmienność lub niewielki spadek liczby dni z opadem przy temp -5 do $2,5^{\circ}\text{C}$.

Spośród zagrożeń wynikających z prognozowanych zmian klimatu, szczególne znaczenie mają powodzie i podtopienia, niedobory wody i susze, a także krótkoterminowe zjawiska: fale upałów i gwałtowne występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (zwłaszcza nawalne opady deszczu i związane z tym podtopienia). Zmiany klimatu sprowadzać się będą do zmiany sezonowych sum opadów, z jednoczesnym wzrostem sum opadów w zimie i spadkiem w lecie. Największe znaczenie ma prognozowane nasilenie częstotliwości i gwałtowności występowania zjawisk ekstremalnych i w konsekwencji ich niekorzystnych skutków. W związku z powyższym niezbędne jest uwzględnienie w polityce planowania przestrzennego takich aspektów, jak:

- rozwój systemu kanalizacji deszczowej i utrzymywanie jej w stałej sprawności,
- zwiększenie odporności obiektów budowlanych na wysokie temperatury, porywiste wiatry i gwałtowne zjawiska atmosferyczne,
- modernizacja sieci energetycznej,
- ochrona przeciwpowodziowa obszarów położonych na terenach zalewowych,
- intensyfikacja ochrony gleb przed erozją, realizacji działań z zakresu małej retencji oraz retencji glebowej, zwłaszcza w lasach i na użytkach zielonych,
- uwzględnianie warunków klimatycznych (zmian temperatury, ulewnych opadów, oblodzenia i silnych wiatrów) w procesie projektowania i budowy kluczowej infrastruktury komunikacyjnej oraz technicznej.

2.7. Rośliny, zwierzęta i grzyby

Pod względem różnorodności biologicznej flory i fauny gmina Ozimek należy do średnio bogatych. Analizowany obszar wykazuje się niewielką bioróżnorodnością florystyczną i faunistyczną ekosystemu. W odniesieniu do flory dominuje tutaj monokultura rolna z licznymi chwastami towarzyszącymi miedzom, rowom melioracyjnym oraz obrzeżom dróg będącymi efektem spontanicznej sukcesji, wzbogacone o przydrożne, śródpolne i nadwodne zadrzewienia oraz krzewy jak również o kilka większych skupisk drzew niestanowiących zbiorowisk leśnych.

Na niezabudowanych i nieużytkowanych terenach w otoczeniu terenów rolniczych występują różnorodne zbiorowiska zaroślowe, okrajkowe czy będące efektem naturalnej, spontanicznej sukcesji roślinności krzewy i zadrzewienia. Rosną tam m.in. różnego rodzaju chwasty jak np. przytulia czepna, jaskier, szczaw, krzewy takie jak jeżyna, dzika róża, głóg; rośliny zielne, m.in. mniszek lekarski, babka lancetowata oraz drzewa – głównie brzozy, wierzy, topole.

Z uwagi na częściowo zurbanizowany charakter analizowanego terenu, w jego obrębie występują także zbiorowiska roślinne typowe dla terenów przekształconych antropogenicznie, gdzie zieleń została zagospodarowana przez człowieka i dostosowana do sposobu użytkowania danego terenu. Zieleń w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz usługowej na wielu posesjach wyróżnia się wysokimi walorami estetycznymi. Dominują tutaj regularnie wykaszane zbiorowiska trawiaste. Często granice działek, w szczególności od strony frontu bądź od strony przylegających do nich dróg, obsadzone są rzędami drzew, krzewów bądź formowanymi żywopłotami, w skład których wchodzi przede wszystkim zimozielone gatunki jak np. świerk pospolity *Picea abies*, świerk srebrzysty *Picea pungens* f. *glauca*, sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, sosna czarna *Pinus nigra*, sosna wejmutka *Pinus strobus*, modrzew *Larix* oraz wiele odmian żywotników *Thuja*, trzmieliny *Euonymus*, jałowców *Juniperus* itp. W głębi niektórych działek można spotkać również drzewa liściaste, np. wierzy, brzozy, klony.

Najbardziej cenne przyrodniczo tereny to lasy należące do wielkoprzestrzennej formy ochrony tj. Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie”. Gmina Ozimek w przeważającej części znajduje się w granicach wspomnianego obszaru. Drzewostan lasów składa się przede wszystkim z sosny zwyczajnej (*Pinus sylvestris*).

Co istotne, obszar objęty planem graniczy z obszarem Natura 2000 Zbiornik Turawa. Gatunki ptaków w nim występujące to: A053 Krzyżówka *Anas platyrhynchos* (populacja przelotna), A039 Gęś zbożowa *Anser fabalis* (populacja przelotna), A145 Biegus malutki *Calidris minuta* (populacja przelotna), A196 Rybitwa białowąsa *Chlidonias hybridus* (populacja lęgowa), A197 Rybitwa czarna *Chlidonias niger* (populacja rozrodca), A008 Zausznik *Podiceps nigricollis* (populacja lęgowa). W obszarze Natura 2000 występują co najmniej 24 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej. W oparciu o dane pochodzące z lat 1995-2003, zbiornik spełnia kryteria C4, C3 i C6 ostoi ptaków o znaczeniu europejskim (IBA of EU importance) według BirdLife International. Zbiornik Turawski to ważny teren dla migrujących ptaków wodno-błotnych, liczebność kaczkowatych Anatidae na przelotach oraz podczas zimowania może osiągać 25 tysięcy osobników. W okresie wędrówek występuje tu co najmniej 1% populacji krzyżówki, stosunkowo duże koncentracje osiąga cyraneczka, biegus malutki, biegus zmienny i kszyk. Do gatunków lęgowych będących przedmiotami ochrony zalicza się zausznika oraz rybitwę czarną. Zbiornik jest także jednym z ważniejszych krajowych lęgów rybitwy białowąsej. Gatunek ten stosunkowo niedawno skolonizował obszar Polski i w ostatnich dwóch dziesięcioleciach rozprzestrzenił się na terenie kraju, zasiedlając nowe stanowiska. Pierwszy raz rybitwa białowąsa gniazdowała w obszarze ostoi w 2001 r. Do niedawna dość licznie występował tu płaskonos.

Rysunek 18 Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”

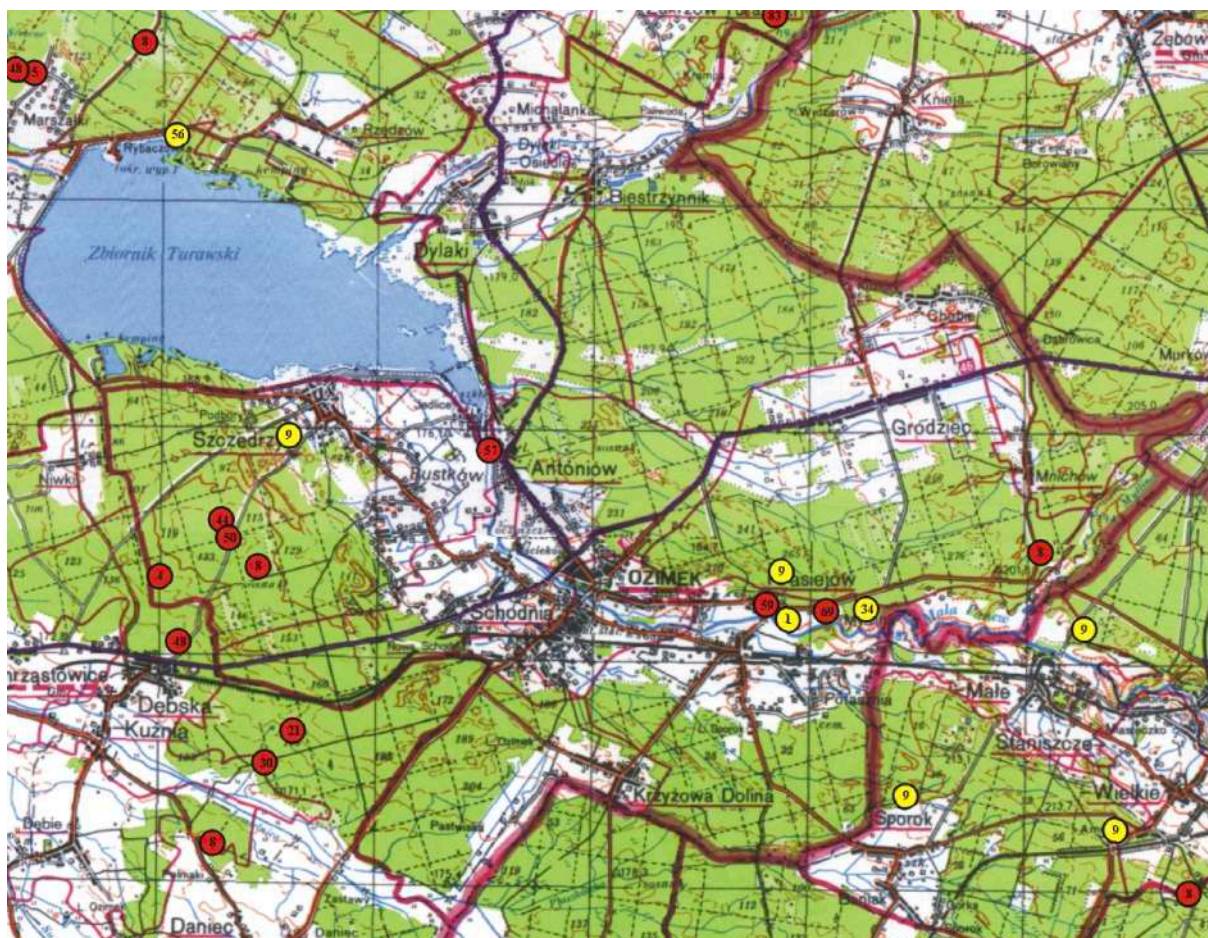

Źródło: fot. autora

Przedstawiona flora, w tym kompleksy leśne, zadrzewienia śródpolne, przydrożne, nadwodne, większe skupiska drzew niestanowiące zbiorowisk leśnych, czy zieleń przydomowa, stanowi ważne siedliska dla wielu gatunków zwierząt. Obszary te dostarczają schronienia, pożywienia i warunków rozrodu dla wielu organizmów. Często stanowią optymalne środowisko dla wielu gatunków ptaków. Drzewa i krzewy zapewniają miejsce na gniazda, schronienie przed drapieżnikami oraz dostęp do pokarmu w postaci np. owadów czy nasion. Mogą one być także siedliskiem dla małych ssaków, takich jak wiewiórki, nornice, myszy i jeże, licznych gatunków owadów, bezkręgowców (jak np. motyle, chrząszcze, pająki), czy gadów (np. jaszczurki). Drzewa i gęsta roślinność zapewniają im schronienie i sprzyjają zdobywaniu pożywienia. Z uwagi na znaczne przekształcenia naturalnych ekosystemów fauna analizowanego terenu związana jest głównie z ekosystemami rolniczymi, a na terenach zurbanizowanych również siedliskami ludzkimi. W rejonie terenów zabudowanych oprócz zwierząt hodowlanych można również spotkać także dziko żyjące zwierzęta, które przystosowały się do życia w środowiskach antropogenicznych, wykorzystując dostępność pożywienia, schronienia i innych zasobów dostępnych w bliskim otoczeniu ludzkim, tzw. gatunki synantropijne. Pospolitymi przykładami gatunków synantropijnych są np. następujące gatunki ptaków: kos zwyczajny *Turdus merula*, gołąb grzywacz *Columba palumbus*, oknówka zwyczajna *Delichon urbicum*, Zięba *Fringilla coelebs*, wróbel *Passer domesticus*, mazurek *Passer montanus*, szpak *Sturnus vulgaris*, pliszka siwa *Motacilla alba*, sroka *Pica pica*, dzwonek *Carduelis chloris*, gawron *Corvus frugilegus*. Przydomowa zieleń, jak również obszary związane z uprawami rolnymi, mogą stanowić siedliska dla małych ssaków, takich jak nornice *Clethrionomys*, myszy polne *Apodemus agrarius* i domowe *Mus musculus*, jeże *Erinaceus*, licznych gatunków owadów i bezkręgowców (jak np. motyle, chrząszcze, pająki, mrówki, biedronki, świerszcze, pszczoły, pluskwiaki, osy, muchy, modliszki, żuki), czy gadów (np. zaskroniec zwyczajny *Natrix natrix*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*). Z uwagi na bliskość terenów leśnych na obszarach upraw polowych w obszarze opracowania projektu planu można ponadto spotkać większe ssaki, głównie łowne, jak

jelenie szlachetne *Cervus elaphus*, sarny *Capreolus*, dziki *Sus scrofa*, lisy pospolite *Vulpes vulpes*, kuny leśne *Martes martes* i domowe *Martes foina*, tchórze pospolite *Mustela putorius*, borsuki *Meles*, czy zające szaraki *Lepus europaeus*.

Rysunek 19 Grzyby w Gminie Ozimek

Źródło: Waloryzacja chronionych i zagrożonych grzybów województwa opolskiego wraz z propozycją programu czynnej i biernej ochrony

W Gminie Ozimek występują grzyby chronione i zagrożone w dwóch obrębach ewidencyjnych Szczedrzyk i Krasiejów. W zachodniej części gminy są to Piaskowiec modrzak, Czyreń sosnowy, Borowik ceglastopory, Żagwica listkowata, Łuskowiec żółty, Szmaciak gałęzisty. W części wschodniej występują natomiast: Smardz jadalny, Gwiazdosz prażkowany, Purchawica olbrzymia, Buławka rurkowata.

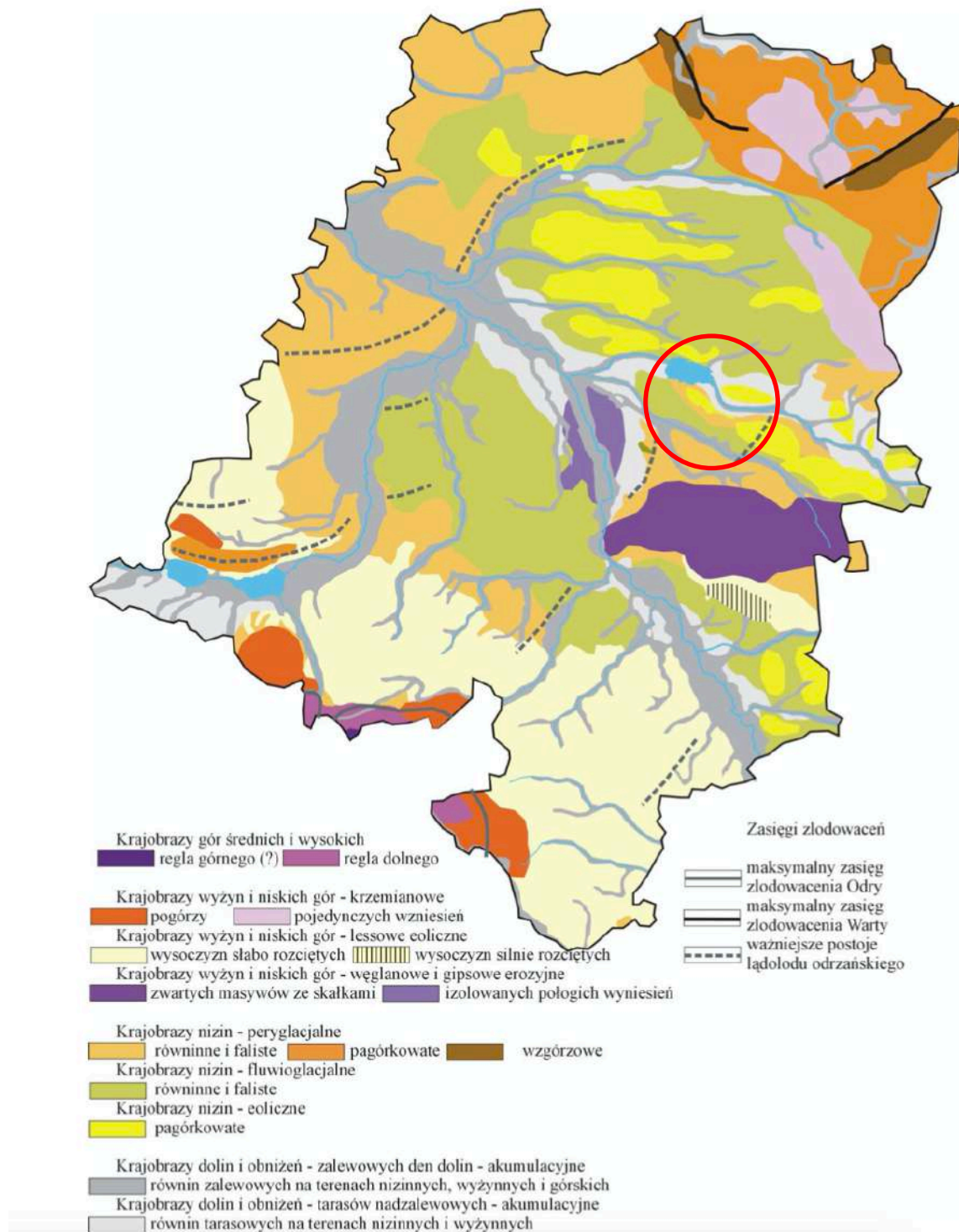
2.8. Krajobraz

Krajobraz na obszarze opracowania można zaliczyć według K. Badory i K. Badory (2006) do następujących krajobrazów: dolin i obniżeń – tarasów nadzalewowych – akumulacyjnych równin tarasowych na terenach nizinnych i wyżynnych (w sąsiedztwie Małej Panwi), nizin – peryglacialnych równinnych i falistych oraz nizin – eolicznych pagórkowatych.

Gmina Ozimek położona jest w paśmie krajobrazów peryglacialnych w obszarze Szczedrzykowsko-Raszowskim. Falisty i pagórkowaty teren położony jest między doliną Małej Panwi na północy i działem Strzeleckim na południu. Charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem geomorfologicznym i form zagospodarowania. Wyraźnie wyróżnia się część północna, gdzie na południe od Jeziora Turawskiego rozpościera się długi na około 10 km i szeroki na około 3-4 km wał o

wysokości ok. 210 m n.p.m. i deniwelacjach 30-50 m zbudowany z glin zwałowych, a także piasków i żwirów wodnolodowcowych, lokalnie urozmaicony wydrami, zwany Wzgórzami Dębskimi (Dubel, 1970).

Rysunek 20 Krajobrazy naturalne Opolszczyzny

Źródło: Badora K., Badora K., 2006

Wzniesienia są niemal całkowicie zalesione. Na południe od nich rzeźba terenu i formy zagospodarowania przestrzeni są bardziej zróżnicowane. Oprócz mało wyróżniających się w rzeźbie terenu lekko falistych pokryw glin zwałowych oraz wodnolodowcowych równin występują tu pagórki

kemowe. Jedynie w wyraźnie wciętej w bazę erozyjną dolinie Jemielnicy i w dolinach jej dopływów występują większe obszary łąk i pastwisk. Na wschód od przedstawionego powyżej ciągu wzniesień z krajobrazami peryglacjalnymi zlokalizowany jest podobny obszar Krasiejowsko-Jemielnicki. Występuje tu rozległy, w większości zalesiony garb o wysokości dochodzącej do 220 m n.p.m. Wznosi się ponad przylegającą od północy dolinę Małej Panwi o ok. 30 m. Wzniesienia zbudowane są z glin zwałowych oraz piasków i żwirów wodnolodowcowych, w tym akumulacji szczelinowej. Porozcinane są obniżeniami Jemielnicy i Małej Panwi oraz dolinkami ich dopływów. Łączna miąższość osadów czwartorzędowych dochodzi tu do 40 m. Pod czwartorzędem zalega starsze podłoże w postaci wiśniowych i pstrych ilów górnokarbońskich. U podstaw wzniesień występuje ono na powierzchni. W okolicach Krasiejowa osady te były eksploatowane dla potrzeb przemysłu cementowo-wapienniczego i dokonano w nich największego odkrycia paleontologicznego na Opolszczyźnie związanego ze znaleziskiem licznych gadów i płazów górnokarbońskich (m.in. Dzik i in., 2000). Niewielka część wzniesień jest użytkowana rolniczo. Dominują grunty orne, w dolinach rzecznych rozcinających wzniesienia występują większe kompleksy trwałych użytków zielonych.

Rysunek 21 Obszar opracowania na mapie Waloryzacji krajobrazu naturalnego województwa opolskiego

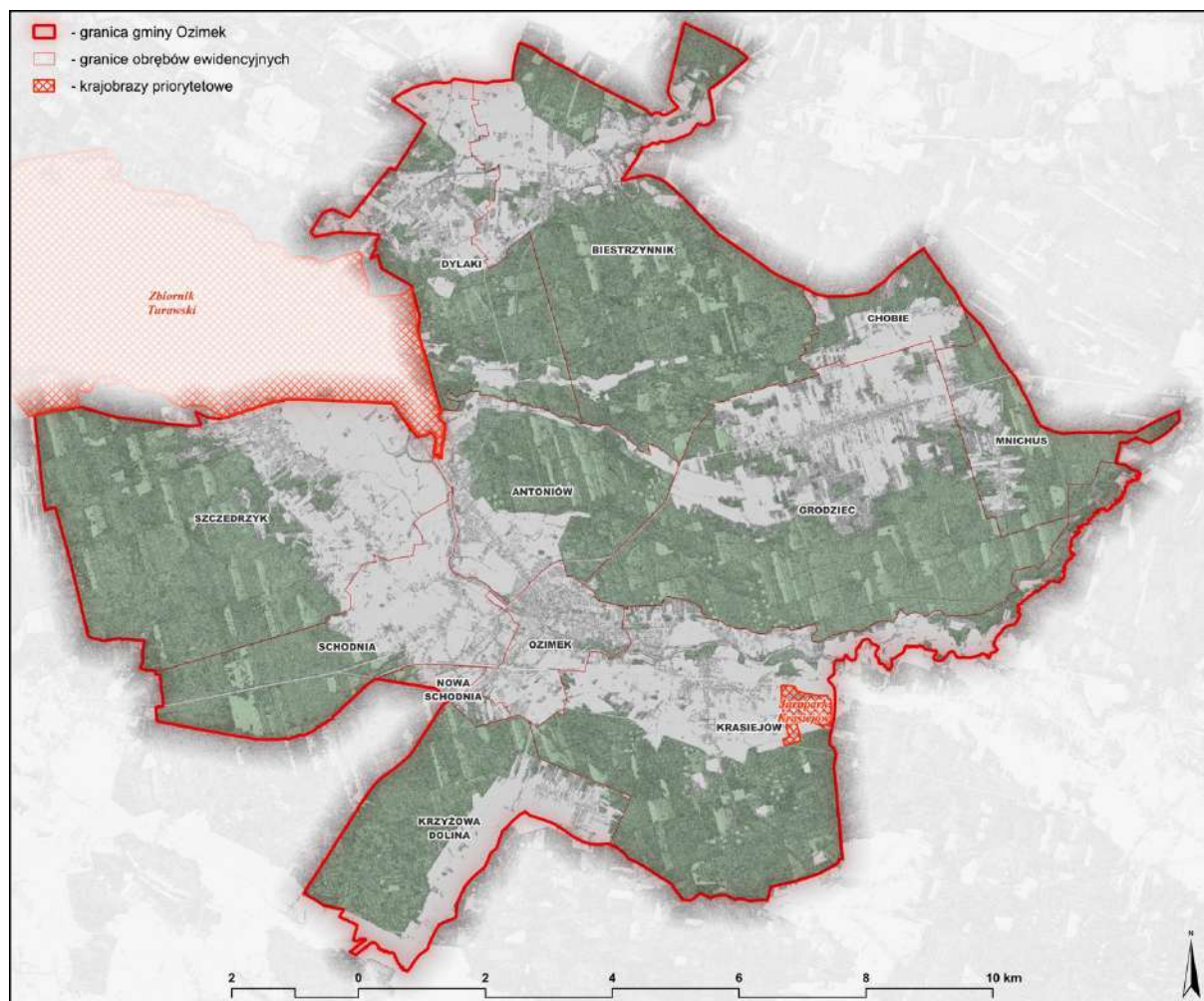

Źródło: Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego

Zgodnie z Waloryzacją krajobrazu naturalnego województwa opolskiego na części gminy zidentyfikowano obszary o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu.

Audyt krajobrazowy województwa opolskiego został przyjęty Uchwałą nr XIV/158/2025 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 25 marca 2025 r. Zgodnie z dokumentem tym w Gminie Ozimek znajdują się krajobrazy leśne, mozaikowe, wiejskie, miejski, podmiejski, przemysłowy i energetyczny, ludyczny i bagienno-łąkowy.

Rysunek 22 Krajobrazy priorytetowe w Gminie Ozimek

W Gminie Ozimek wyznaczono jeden obszar krajobrazu priorytetowego nr 318.57-131 Jurapark Krasiejów, dla którego głównym celem jest ochrona cennego dla nauki i popularyzacji wiedzy o historii życia na ziemi jednego z najstarszych na świecie stanowisk paleontologicznych triasowych pradinozaurów, w obrębie Parku Dinozaurów JuraPark w Krasiejowie. Rekomendacje i wnioski dla przedmiotowego krajobrazu to:

- utrzymanie obecnego przeznaczenia terenu, zgodnie z obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego Parku Triasowego DINOPARK w Krasiejowie (Uchwała nr XLII/400/10 RM Ozimek z 22.02.2010 r.,)
- utrzymanie czytelnego układu kompozycyjnego oraz rozmieszczenia podstawowych funkcji terenu: badawczej, muzealno-wystawienniczej, turystycznej i rekreacyjnej, zieleni urządzonej w obrębie dawnych jednostki,

- dopuszczenie lokalizacji obiektów i usług towarzyszących, ich budowę, przebudowę, rozbudowę i remonty istniejących budynków,
- dopuszczenie istniejących i rozbudowa, przebudowa terenów usług kultury i nauki, w szczególności budynków muzealniczo-wystawienniczych i pracowni badawczych, ekspozycji *in situ* i *ex situ* oraz kontynuacji naukowej eksploracji paleontologicznej (Park Nauki i Ewolucji Człowieka, Pawilon Paleontologiczny),
- dopuszczenie istniejących, rozbudowa, przebudowa i remonty obiektów obsługi ruchu turystycznego z dopuszczeniem ich rozbioru, rozbudowy, przebudowy,
- dopuszczenie lokalizacji obiektów i urządzeń sportu i rekreacji, w tym istniejącego kąpieliska wodnego,
- zachowanie istniejącego zbiornika wodnego w obrębie wyrobiska pogórniczego.

W zakresie zadań mających na celu zachowanie dotychczasowego stanu lub doprowadzenie do stanu pożądanego, adekwatnie do charakterystyki wartości i zagrożeń zidentyfikowanych, dla możliwości zachowania wartości danego krajobrazu wskazano:

- zachowanie aktualnego i docelowego, zgodnego z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego – użytkowania terenu,
- dostosowanie skali wykorzystania rekreacyjnego do istniejącej pojemności infrastruktury turystycznej,
- rozbudowa zieleni urządzonej w obrębie jednostki, zgodnie z koncepcją planistyczną, z wykorzystaniem roślinności spontanicznej i nasadzonej w ramach prac rekultywacyjnej terenów pogórnich,
- kształtowanie powierzchni terenu i przemieszczanie mas ziemnych zgodnie z projektem zagospodarowania terenu,
- zachowanie i wyeksponowanie wzorcowych profili geologicznych oraz obszaru aktywnych prac paleontologicznych,
- ochrona stanowiska dokumentacyjnego przyrody ożywionej „Trias”, eksponującego szczątki zwierząt kopalnych *in situ* oraz aktywnych terenów prowadzenia prac paleontologicznych.

2.9. Formy ochrony przyrody

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów. W Gminie Ozimek występują niektóre z wyszczególnionych form ochrony przyrody.

Gmina Ozimek w znacznej części położona jest na **Obszarze Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”**. W myśl postanowień ustawy o ochronie przyrody obszar chronionego krajobrazu to obiekt pełniący poza funkcją przyrodniczo-krajobrazową także funkcję turystyczno-rekreacyjną. Lasy Stobrawsko-Turawskie, ze względu na przewagę borów sosnowych mających duże walory bioterapeutyczne (działają kojąco, przeciwestmatycznie i odkażająco), posiadają duże znaczenie

dla turystyki i wypoczynku mieszkańców okolicznych miejscowości. Obszar ten zajmuje powierzchnię 119 061,7 ha i został powołany w 1988 r. w centralnej i zachodniej części województwa opolskiego. Obszar ten, zgodnie z uchwałą nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Op. z 2017 r. poz. 414) obejmuje wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokojenia potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. W granicach OChK znajduje się kilka zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz kilkadziesiąt użytków ekologicznych i pomników przyrody, liczne cieki, stawy hodowlane, źródła, polodowcowe moreny i wydmy o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych. W OChK stwierdzono występowanie wielu chronionych gatunków roślin i zwierząt. Jednym z najciekawszych obiektów położonych na tym terenie jest Jezioro Turawskie, które położone jest poza Gminą Ozimek, ale w bezpośrednim jej sąsiedztwie. Co istotne, najbliższe otoczenie zbiornika jest miejscem gniazdowania wielu gatunków ptaków. Zbiornik stanowi też ważne miejsce odpoczynku i żerowania dla ptaków migrujących. Z tego względu został zaliczony do ostoi ptactwa wodnego o randze europejskiej. W granicach OChK ustanowiono:

- zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (zakaz nie dotyczy przypadków, dla których przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody i krajobrazu),
- zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych, oraz od zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno-prawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo Wodne z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej,
- zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów,
- zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka,
- zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Od części zakazów istnieją odstępstwa zapisane zarówno w uchwale jak i ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Rysunek 23 Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”

Źródło: fot. autora

W Gminie Ozimek znajdują się 3 **pomniki przyrody**. Są to drzewa: 1 z nich dąb szypułkowy znajduje się w Jedlicach, a pozostałe 2 obejmujące grupę dębów szypułkowych w Krasiejowie. Pomniki te zostały powołane w latach 60.

Charakterystycznym obiektem w Gminie Ozimek jest **stanowisko dokumentacyjne** przyrody nieożywionej „Trias”. Jest to odkrywka geologiczna – wybieżysko paleontologiczne z okresu triasowego zlokalizowane na terenie kopalni iłów w Krasiejowie. Ma ono niewielką powierzchnię 0,2 ha, ale bardzo duże znaczenie naukowe w skali międzynarodowej. Chroni niewielką część nieczynnego wyrobiska poeksploatacyjnego iłów górnotriasowych z pokładami zawierającymi znaczne nagromadzenie skamielin szkieletów ówczesnych zwierząt w szczególności gadów i płazów oraz szczątków roślin.

Poza tym na terenie Gminy znajduje się **użytek ekologiczny** „Antoniów”. Jest to śródlęgne bagno.

Zgodnie z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego mogą być wprowadzone zakazy niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru, wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych, uszkodzenia i zanieczyszczania gleby, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej, likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych, wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych, zmiany sposobu użytkowania ziemi, wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz

wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką, zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych, umieszczania tablic reklamowych.

Zgodnie z Inwentaryzacją przyrodniczą oraz danymi RDOŚ na terenie gminy stwierdzono występowanie kilkunastu gatunków objętych ochroną. Wśród roślin na uwagę zasługuje Długosz królewski *Osmunda regalis*. Jest to okazała paproć osiągająca do 2 m wysokości z dekoracyjnymi, podwójnie pierzastymi liśćmi. W części dolnej są one zielone, w górnej podczas dojrzewania zarodników brązowe. Zarodnikuje w maju. Długosz królewski występuje w Polsce bardzo rzadko, głównie na niżu na torfowiskach niskich i w zabagnionych lasach olszowych. Na Opolszczyźnie jego stanowiska związane są z wilgotnymi i bagiennymi borami, gdzie występuje najczęściej w sąsiedztwie rowów melioracyjnych. Poza tym stwierdzono występowanie Widłaka jałowcowatego *Lycopodium annotinum*. Jest to bylina z rodziny widłakowatych *Lycopodiaceae*, rosnąca w cienistych, mszystych borach świerkowych i jodłowych. Jego występowanie odnotowano we wschodniej części Lasów Stobrawsko-Turawskich. W Inwentaryzacji przyrodniczej stwierdzono także występowanie Mącznicy lekarskiej *Arctostaphylos uva-ursi* reprezentującej rodzinę wrzosowatych *Ericaceae*, rosnącą w suchych borach sosnowych. Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum* to rozgałęziony krzew z rodziny wawrzynkowatych *Thymelaeaceae* o różowych, wonnych kwiatach, osadzonych gęsto wzdłuż pędów. Wawrzynek jest rośliną silnie trującą. Wawrzynek wilczełyko rośnie w cienistych, wilgotnych lasach liściastych i zaroślach na glebie żyznej, próchnicznej, nieco wapiennej. W województwie opolskim wawrzynek wilczełyko występuje jeszcze stosunkowo często w różnego rodzaju lasach liściastych i mieszanych, w rozproszeniu na obszarze całego regionu. Zanotowano 300 okazów w Leśnictwie Ozimek, oddz. 180, 181, 198, 199. Bluszcz pospolity *Hedera helix* to gatunek z rodziny araliowatych *Araliaceae* jest jednym z niewielu naszych rodzimych pnączy. Bluszcz pospolity występuje w Polsce rzadko w lasach liściastych, zarówno na niżu, jak też w niższych położeniach górskich. W województwie opolskim bluszcz pospolity występuje dość pospolicie zarówno na stanowiskach naturalnych, tj. w różnego rodzaju lasach liściastych, w szczególności w grądach, jak i antropogenicznych w parkach, skwerach, cmentarzach. Bluszcz rośnie się m.in. w Leśnictwie Ozimek, oddz. 198. Naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora* rośnie w widnych lasach i ich skrajach, zaroślach i porębach. W województwie opolskim naparstnica zwyczajna notowana była stosunkowo często na całym obszarze województwa. Obecnie jej stanowiska ograniczone są do kwaśnych dąbrów, lasów liściastych i borów mieszanych. Odnotowano 139 okazów naparstnicy zwyczajnej znajduje się na powierzchni około 200 m² w Leśnictwie Szczedrzyk, oddz. 155a. Lilia złotogłów *Lilium martagon* w województwie opolskim jest gatunkiem stosunkowo częstym. Jej stanowiska nie są jednak liczne, a efektowne kwiaty są często zrywane przez ludzi. Stwierdzono około 70 okazów w Leśnictwie Szczedrzyk, oddz. 161-164. Podkolan biały *Platanthera bifolia* zasiedla widne lasy, zarośla, łąki, polany, torfowiska i wrzosowiska, występując na niżu i w niższych położeniach górskich. Około 18 okazów stwierdzono w Leśnictwie Szczedrzyk, oddz. 161- 165. Kruszczyk błotny *Epipactis palustris* to gatunek z rodziny storczykowatych *Orchidaceae* spotykany na torfowiskach, bagnach, wilgotnych łąkach, zwłaszcza na podłożu bogatym w wapń. Kruszczyk błotny rośnie na wschód od Krasiejowa, około 500 okazów w Leśnictwie Szczedrzyk. Goryczka wąskolistna *Gentiana pneumonanthe* rośnie na wschód od Krasiejowa w Leśnictwie Szczedrzyk. Storzyczek szerokolistny *Orchis latifolia* występuje zwykle w rowach, na torfowiskach niskich

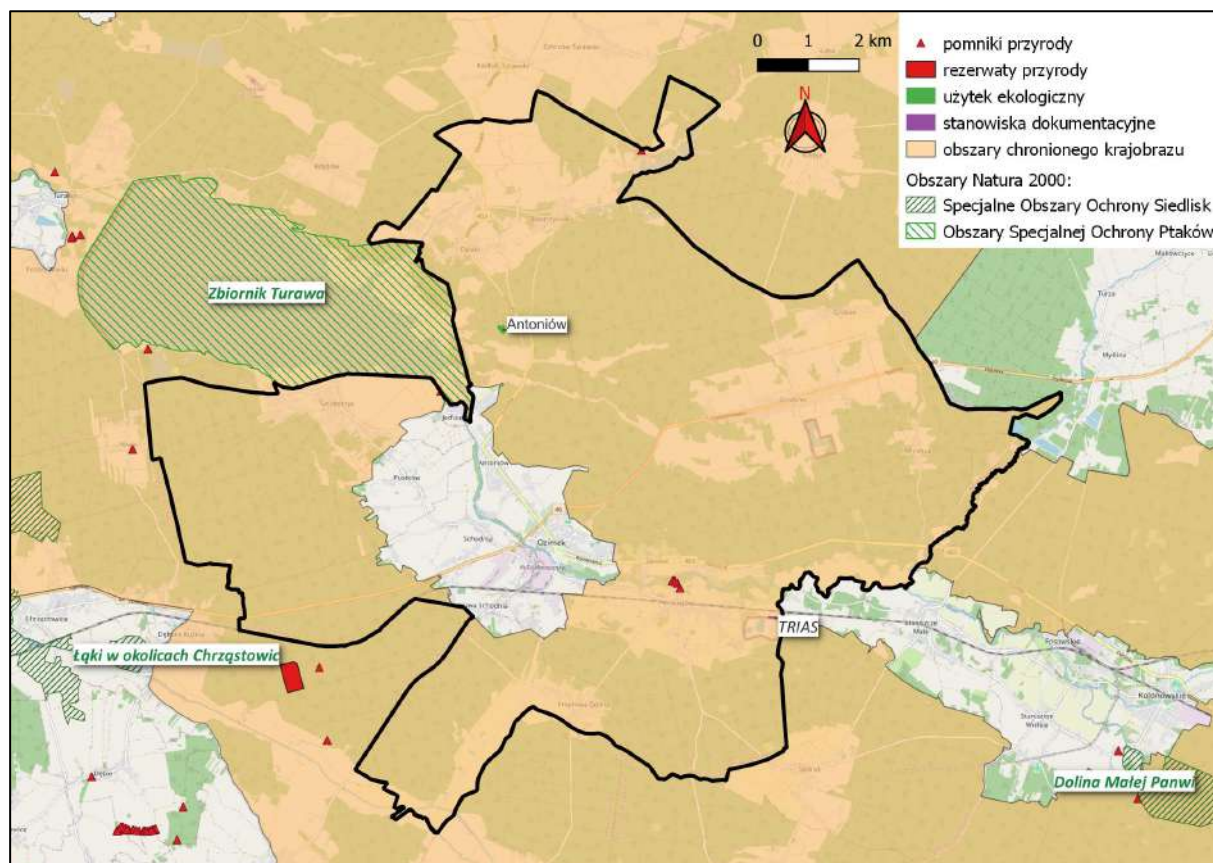
i wilgotnych łąkach. Większość roślin z rodziny storczykowatych jest wrażliwa na dużą zawartość azotu w glebie, co tłumaczy ich występowanie na glebach ubogich w składniki pokarmowe. Storzyc szerokolistny jest pod tym względem dosyć tolerancyjny. W gminie Ozimek stwierdzono 38 okazów na skraju śródleśnej polany między Krasiejowem a Spórokiem i 31 okazów na południowy wschód od Krasiejowa. Rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia* to gatunek owadożerny z rodziny roszkowatych *Droseraceae*, kwitnący od lipca do sierpnia. W województwie opolskim rosziczka okrągłolistna występuje dosyć rzadko w środkowej i wschodniej części regionu, na pozostałym obszarze bardzo rzadko. Występowanie rosziczki okrągłolistnej zanotowano w Leśnictwie Grodzice, oddz. 172a.

Na terenie gminy Ozimek występują również gatunki rzadkie w skali województwa i regionu. Najciekawsze z nich to: Barwinek pospolity *Vinca minor*, Bluszcz pospolity *Hedera helix*, Goździk siny *Dianthus gratianopolitanus*, Gruszyca jednostronna *Pyrola secunda*, Kozłek całolistny *Valeriana simplicifolia*, Kotewka orzech wodny *Trapa natans*, Kopytnik pospolity *Asarum europaeum*, Kruszyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, Lepiężnik biały *Petasites albus*, Modrzewnica pospolita *Andromeda polifolia*, Żurawina błotna *Oxycoccus palustris*.

Na podstawie aktualizacji danych dotyczących rozmieszczenia stanowisk rzadkich i chronionych gatunków ryb rzecznych na terenie gminy odnotowano siedlisko miętusa u ujścia Małej Panwi i Białki. Poza tym z danych pochodzących z inwentaryzacji Lasów Państwowych wynika, że w obrębie ewidencyjnym Mnichus oraz Grodziec (przy granicy z Krasiejowem) występuje gatunek chronionego motyla - Czerwończyk niesparek. Wśród płazów na uwagę zasługuje kumak nizinny, którego stanowiska znajdują się w obrębie Szczedrzyk. Z ssaków należy wymienić wydrę – stanowiska w Dylakach i w Groźcu.

Bezpośrednio z Gminą Ozimek graniczy (od zachodniej strony) obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków „Zbiornik Turawa”, dla którego obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 1 października 2024 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Turawa PLB160004.

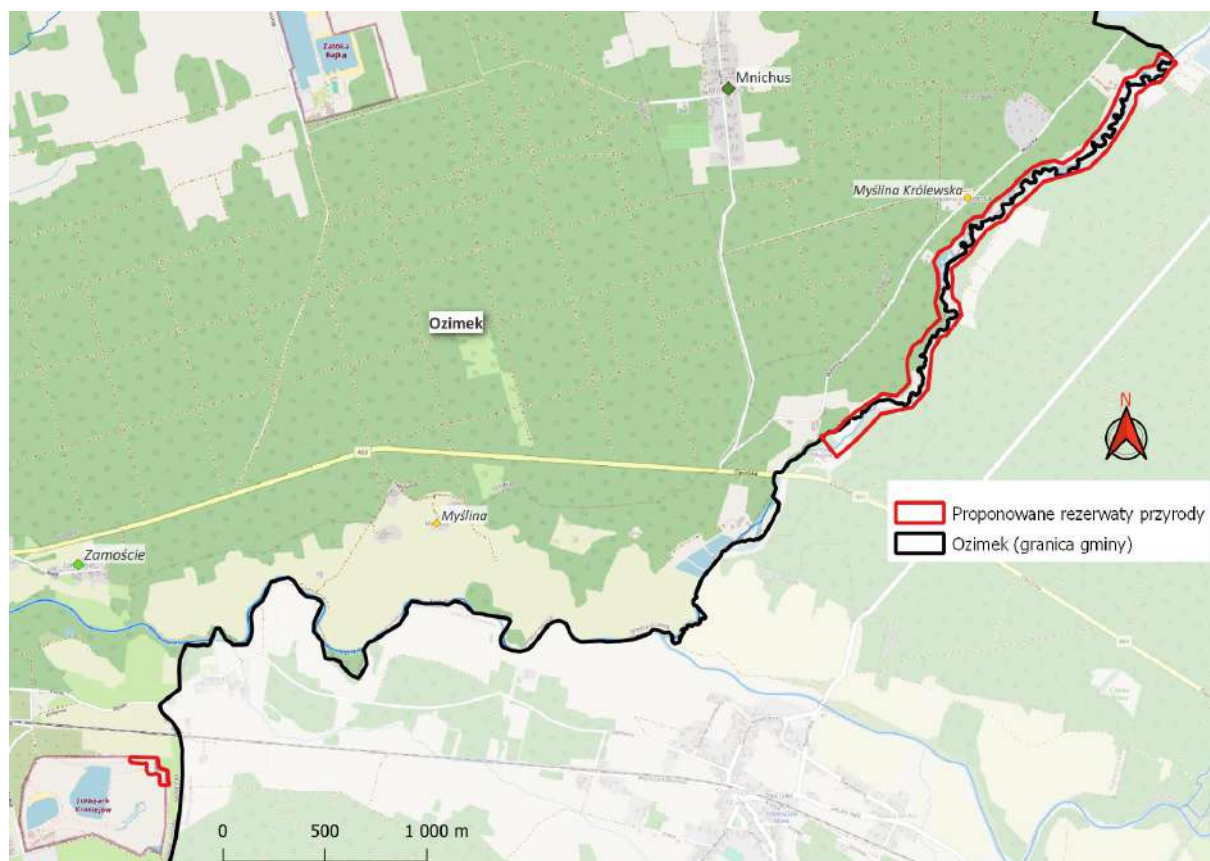
Rysunek 24 Formy ochrony przyrody

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

Na uwagę zasługuje również fakt, iż na terenie Gminy Ozimek wskazane jest ustanowienie rezerwatu przyrody „Krasiejów” o powierzchni około 1,29 ha. Przedmiotem ochrony byłoby tu stanowisko paleontologiczne Krasiejów obejmujące fragment nieczynnego wyrobiska iłowców i mułowców górnego triasu. Jest to obszar unikatowego w skali świata wystąpienia fauny kręgowców górnego triasu. Celem ochrony rezerwatu byłoby zachowanie istniejących walorów ze względów naukowych i dydaktycznych oraz właściwa ekspozycja i prowadzenie badań nad unikatowym w skali świata wystąpieniem fauny górnotriasowych kręgowców. Poza tym sugeruje się także utworzenie rezerwatu przyrody „Dolina Myślina”, który obejmowałby fragment doliny rzeki o długości około 4 km na granicy gmin Ozimek i Kolonowskie. Przedmiotem ochrony byłyby występujące gatunki roślin i siedliska przyrodnicze. Celem ochrony miałyby być zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu doliny małej rzeki nizinnej z kompleksem ekosystemów łąkowo-szuwarowych i naturalnymi formami koryta rzeki. Propozycja ustanowienia rezerwatów jest zapisana w Programie ochrony środowiska dla województwa opolskiego na lata 2021-2027, przyjętym uchwałą nr XXXVI/365/2021 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 30 listopada 2021 r.

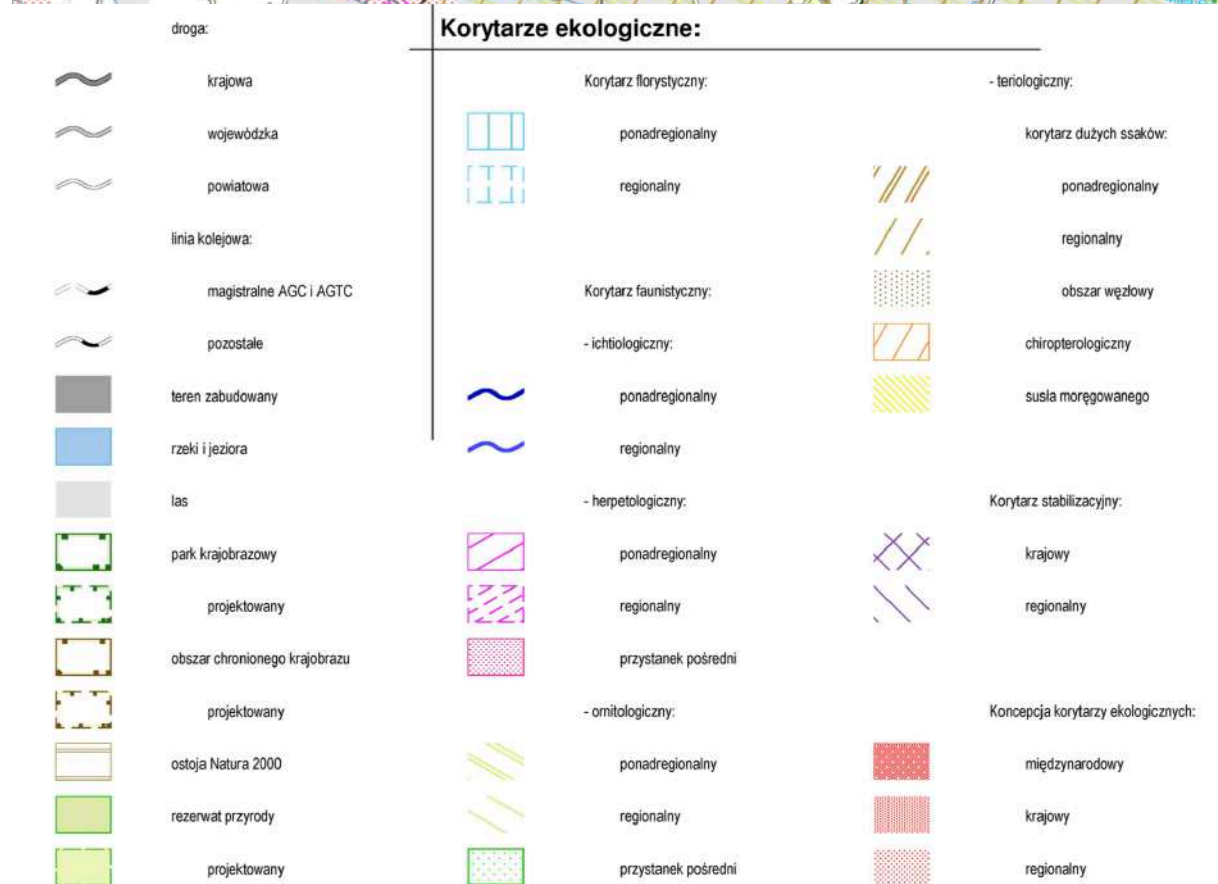
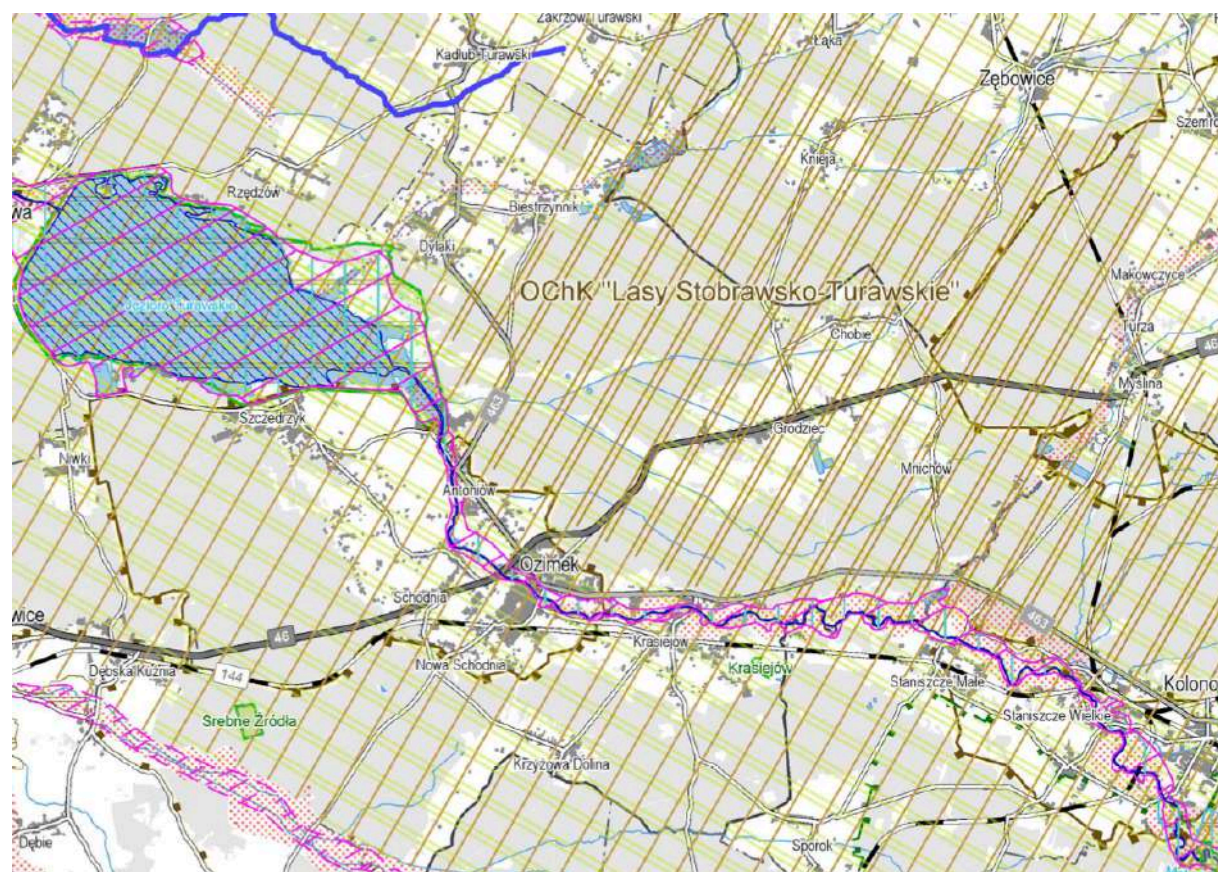
Rysunek 25 Proponowane rezerваты przyrody w Gminie Ozimek

Źródło: Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Ozimek, 2024

Dodać należy, iż przez Gminę Ozimek przebiegają ważne korytarze ekologiczne, w tym ponadregionalny korytarz florystyczny, ponadregionalny korytarz ichtiologiczny, ponadregionalny korytarz herpetologiczny, ponadregionalny korytarz ornitologiczny, ponadregionalny korytarz dużych ssaków. Trzeba podkreślić, że zachowanie funkcjonalności korytarzy ekologicznych powinno mieć charakter wielopoziomowy, jest to bowiem aspekt niezwykle istotny dla jakości funkcjonowania ekosystemów.

Rysunek 26 Korytarze ekologiczne

Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego

Na terenie obszarów zabudowanych największą wartość przyrodniczą mają wszystkie tereny zieleni tj. lasy, parki, ogrody działkowe, zieleńce, zadrzewienia, a także cieki i zbiorniki wodne wraz z ich obudową biologiczną. Wartość florystyczną posiadają pasy i kępy zadrzewień przydrożnych, śródpolnych i nadrzecznych. Cenne pod kątem przyrodniczym są również obiekty zieleni kulturowej: zielen parkowa, aleje drzew i cmentarze. Z uwagi na funkcje ekosystemowe przyrody na terenach zabudowanych (funkcja retencyjna, mikroklimatyczna, krajobrazowa, rekreacyjna), istotna jest ochrona tych elementów przyrodniczych oraz rozwój wszelkich form zieleni (w tym: zieleni ulicznej i osiedlowej, żywopłotów, zieleni cmentarnej, alei drzew, zadrzewień śródpolnych, zielonych ścian i in.). Do najistotniejszych zagrożeń dla szaty roślinnej na analizowanym terenie można zaliczyć: zwiększanie obszarów zabudowy, procesy sukcesyjne, zmiany poziomu wód gruntowych oraz ryzyko wystąpienia suszy.

Trzeba zauważyć, że teren gminy Ozimek podlega systematycznej i postępującej antropopresji. Wyraża się ona poprzez funkcjonowanie istniejących przedsięwzięć (istniejąca zabudowa mieszkaniowa, przemysłowa, usługowa i magazynowa), nowych przedsięwzięć powstających w obrębie przedmiotowego obszaru oraz presji pochodzących spoza gminy np. zanieczyszczenia powietrza, zmiany klimatu, zmiany poziomu występowania wód podziemnych oraz zmiany reżimu hydrologicznego.

3. ANALIZA PROJEKTU PLANU OGÓLNEGO GMINY OZIMEK

3.1. Założenia i cele projektu planu ogólnego

W związku z reformą systemu planowania przestrzennego w Polsce i wprowadzeniem obowiązku opracowania planu ogólnego gminy Rada Miejska w Ozimku podjęła uchwałę nr IX/59/24 z dnia 21 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Ozimek. Zgodnie z art. 13a ustawy plan ogólny sporządza się dla obszaru gminy i stanowi on akt prawa miejscowego, który będzie uwzględniany podczas sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz będzie stanowił podstawę prawną do wydawania decyzji o warunkach zabudowy, jeśli wyznacza obszar uzupełnienia zabudowy. Zakres projektu planu wynika z Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydawania z niego wypisów i wyrysów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2758).

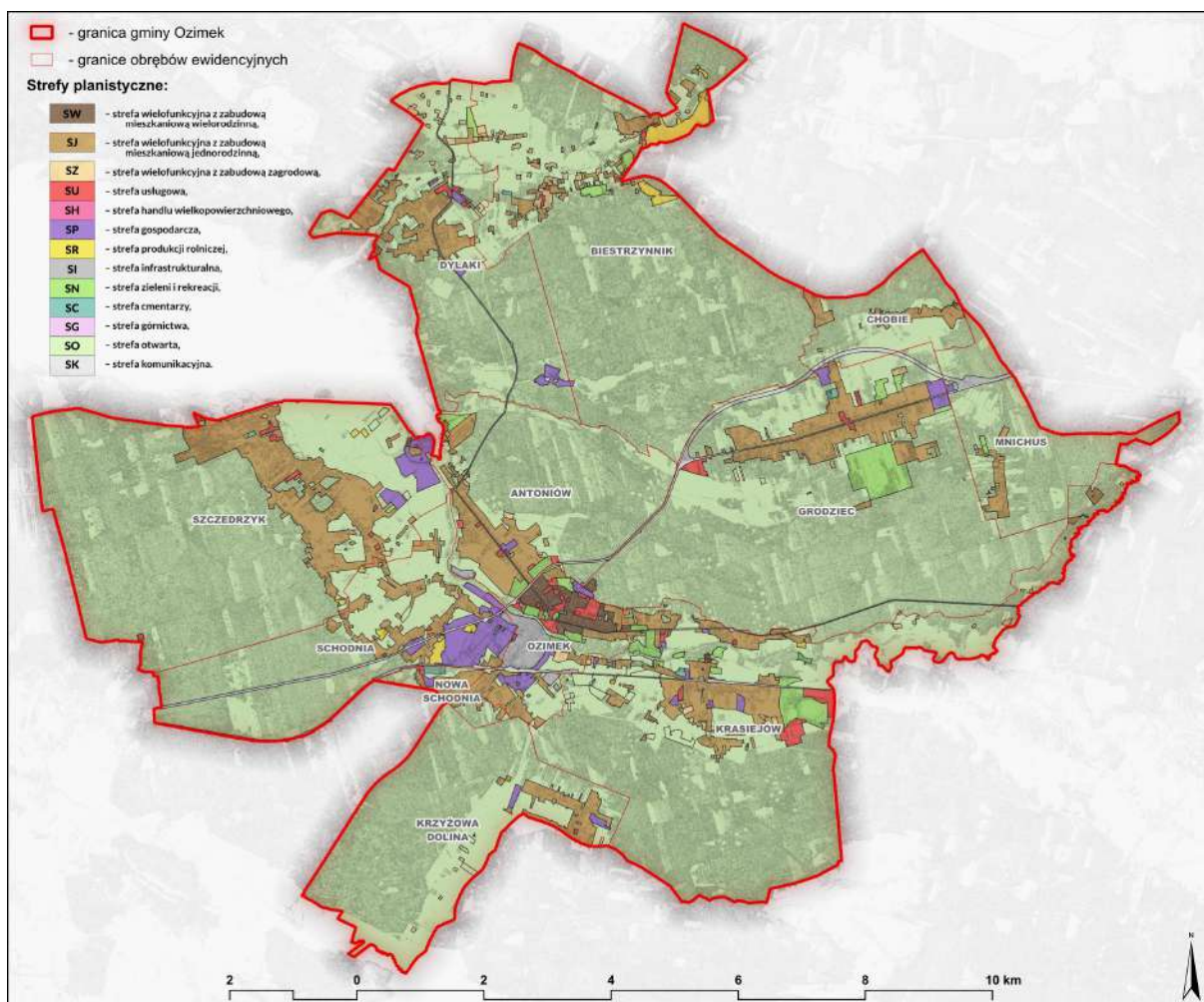
Projekt planu ogólnego Gminy Ozimek sporządzono w formie danych przestrzennych dla **obszaru całej gminy**, ponieważ nie ma tu terenów zamkniętych innych niż ustalone przez ministra właściwego do spraw transportu, które podlegałyby wyłączeniu z opracowania. **Dane przestrzenne** POG Gminy Ozimek obejmują nie tylko lokalizację przestrzenną obszaru objętego aktem, stref planistycznych, obszaru uzupełnienia zabudowy, ale także atrybuty zawierające informacje o tych obiektach przestrzennych.

Wyznaczone w Gminie Ozimek strefy planistyczne to:

- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną,
- strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną,
- strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową,
- strefa usługowa,
- strefa gospodarcza,
- strefa produkcji rolniczej,
- strefa infrastrukturalna,
- strefa zieleni i rekreacji,
- strefa cmentarzy,
- strefa otwarta,
- strefa komunikacyjna.

Rozmieszczenie i zasięg przestrzenny poszczególnych stref planistycznych obrazuje rysunek 25.

Rysunek 27 Strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie rysunku 27 oraz zestawienia zawartego w tabeli 1 można stwierdzić, iż w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek dominują strefy otwarte, które zajmują łącznie ponad 82% powierzchni gminy, strefy dedykowane zabudowie (mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej) zajmują łącznie około 15%.

Tabela 1 Udział stref planistycznych w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek

symbol strefy	nazwa strefy	powierzchnia w ha	udział w powierzchni gminy w %
SW	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	61,01	0,49
SJ	strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	1349,08	10,74
SZ	strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	77,79	0,62
SU	strefa usługowa	81,76	0,65
SP	strefa gospodarcza	191,93	1,53
SR	strefa produkcji rolniczej	57,24	0,46
SI	strefa infrastrukturalna	57,65	0,46
SN	strefa zieleni i rekreacji	187,91	1,50
SC	strefa cmentarzy	10,49	0,08
SO	strefa otwarta	10350,3	82,37
SK	strefa komunikacyjna	140,43	1,12

Źródło: opracowanie własne.

3.2. Istniejące problemy środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu dokumentu

Plan ogólny gminy jest dokumentem, w którym ustala się strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne zawierające podstawowe wskaźniki urbanistyczne. Głównym celem planu jest umożliwienie rozwoju społeczno-gospodarczego, zaspokojenie bieżących potrzeb mieszkańców, ale przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju, z poszanowaniem uwarunkowań przyrodniczych, kulturowych. Głównym założeniem planu i wymogiem prawnym jest kontynuacja założeń przyjętych we wcześniej opracowywanych dokumentach planistycznych tj. w obowiązujących miejscowych planach oraz z poszanowaniem kierunków zagospodarowania określonych w studium. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy zostaje wyeliminowane z systemu prawnego, ale należy mieć na uwadze, iż jego ustalenia będą zawarte w strategii rozwoju gminy, a także należy mieć na uwadze, iż do czasu wejścia w życie planu ogólnego (nie dłużej niż do 30 czerwca 2026 r.) zgodnie z tym dokumentem są jeszcze opracowywane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Jednym z najistotniejszych uwarunkowań obszaru mającym wpływ na prowadzoną politykę przestrzenną gminy jest ustanowiony Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrowsko-Turawskie”. Obszar chronionego krajobrazu jest jedną z form ochrony przyrody powoływana na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 23 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z przepisami prawa na obszarze tym obowiązują określone działania w zakresie ochrony ekosystemów leśnych, lądowych i wodnych oraz określone zakazy. W zakresie czynnej ochrony ekosystemów leśnych preferuje się działania zmierzające do zachowania i utrzymywania we właściwym stanie ochrony istniejących śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk oraz muraw na piaszkowych poprzez ekstensywne użytkowanie i niedopuszczanie do zarastania drzewami i krzewami otwartych przestrzeni. W odniesieniu do czynnej ochrony nieleśnych ekosystemów lądowych obowiązuje przeciwdziałanie sukcesji łąk, pastwisk i torfowisk, ograniczanie zmiany użytkowania łąk i pastwisk na grunty orne bądź inne uprawy rolne, preferowanie ochrony roślin metodami biologicznymi, kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez ochronę oraz formowanie nowych założeń zieleni wiejskiej (zadrzewienia, krzewy, remizy śródpolne, parki wiejskie), zachowanie śródpolnych torfowisk, zabagnień, podmokłości oraz oczek wodnych, zachowanie zbiorowisk wydmykowych, zachowanie zbiorowisk muraw kserotermicznych, realizowanie melioracji odwadniających, w tym regulowanie odpływu wody z sieci rowów, tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, jednak z bezwzględnym zachowaniem reżimów wilgotnościowych terenów podmokłych, w tym torfowisk, obszarów wodno-błotnych i obszarów źródłiskowych cieków, eksploatowanie surowców mineralnych w sposób minimalizujący negatywne oddziaływania na przyrodę, prowadzenie rekultywacji uwzględniającej potrzeby ochrony walorów przyrody ożywionej, nieożywionej oraz krajobrazu, przeciwdziałanie przerywaniu ciągłości korytarzy ekologicznych, preferowanie regionalnych stylów architektonicznych w zabudowie oraz zabudowy zachowującej historyczne kierunki przestrzennego rozwoju miejscowości, preferowanie zabudowy w zwartych układach ruralistycznych. W celu czynnej ochrony ekosystemów wodnych obowiązuje zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych wraz z pasem roślinności okalającej, zachowanie pasów roślinności wzdłuż rowów melioracyjnych i cieków z dopuszczeniem prac związanych z ich utrzymaniem i konserwacją, preferowanie wokół zbiorników wodnych roślinności niskiej i wysokiej ograniczającej spływy powierzchniowe, utrzymanie i odtwarzanie

meandrów na wybranych odcinkach cieków, zwiększanie małej retencji poprzez zachowanie lub odtwarzanie siedlisk hydrogenicznych, w tym źródeł oraz starorzeczy i lokalnych obniżen terenu.

Na obszarze OChK obowiązuje uchwała nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r., w której zakazano realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, budowania nowych obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników, od zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych, likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, wydobywania do celów gospodarczych skał, torfu, skamieniałości, minerałów, dokonywania zmian stosunków wodnych, likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Tabela 2 Analiza zakazów obowiązujących na obszarze OChK „Lasy Stobrawsko-Turawskie” w odniesieniu do ustaleń projektu planu ogólnego Gminy Ozimek

Obowiązujące zakazy na obszarze OChK „Lasy Stobrawsko-Turawskie” ustalone w Uchwale nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r.	ustalenia zawarte w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek	ocena ustaleń zawartych w projekcie planu oraz uwagi
zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (§3 ust. 1 pkt 1)	W projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek wyznaczone są: • strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, • strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną, • strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową, • strefa usługowa, • strefa gospodarcza, • strefa produkcji rolniczej, • strefa infrastrukturalna, • strefa zieleni i rekreacji, • strefa cmentarzy, • strefa otwarta, • strefa komunikacyjna	w projekcie planu ogólnego nie ma możliwości wprowadzenia zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, ponieważ nie jest to jego zakresem; plan ogólny nie stanowi podstawy do wydawania pozwoleń na budowę (wymagane jest opracowanie mpzp lub dwz, które mają inny zakres regulacji)
zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników (§3 ust. 1 pkt 2 lit. a)		w projekcie planu ogólnego nie ma możliwości ustalania linii zabudowy, ponieważ nie jest to jego zakresem
zakaz budowania nowych obiektów budowlanych w pasie o szerokości 100 m od zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybkiej (§3 ust. 1 pkt 2 lit. b)		w projekcie planu ogólnego nie ma możliwości ustalania linii zabudowy, ponieważ nie jest to jego zakresem
zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych (§3 ust. 1 pkt 3)	Zasięg przestrzenny stref dedykowanych zabudowie wynika, zgodnie z wymogami ustawy, z aktualnego zagospodarowania terenu, obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i obszaru uzupełnienia zabudowy.	w każdej strefie planistycznej dopuszczony jest teren zieleni naturalnej, teren lasu
zakaz wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, skamieniałości w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów (§3 ust. 1 pkt 4)	W każdej strefie dopuszczone profile obejmują tereny zieleni urządzonej, tereny zieleni naturalnej, teren wód oraz teren lasu.	w projekcie planu ogólnego nie wyznaczono stref górnictwa
zakaz dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybka (§3 ust. 1 pkt 5)	W każdej strefie ustalone są parametry i wskaźniki urbanistyczne, przy czym wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej ustalono na wyższym poziomie niż minimalnie wymagany według rozporządzenia.	w każdej strefie planistycznej dopuszczono teren wód
likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych (§3 ust. 1 pkt 6)		w każdej strefie planistycznej dopuszczono teren wód

Źródło: opracowanie własne.

Jednocześnie należy zauważyć, iż lista przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jest obszerna w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r., a w odniesieniu do obszarów objętych formami ochrony przyrody takimi jak obszar chronionego krajobrazu odnosi się m.in. do lokalizacji instalacji wykorzystującej do wytwarzania energii elektrycznej energii wiatru,

ośrodków wypoczynkowych lub hoteli zlokalizowanych poza terenami mieszkaniowymi o powierzchni 5 ha, stałych pól kempingowych lub karawaningowych, zabudowy systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczonej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli 0,5 ha, a także zabudowy mieszkaniowej lub usługowej wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą objęta ustaleniami mpzp o powierzchni 2 ha albo nieobjęta mpzp o powierzchni 0,5 ha, centra handlowe o powierzchni 0,5 ha, scalania gruntów o powierzchni 10 ha, zmiany lasu o powierzchni 0,10 ha, chowu lub hodowli w zwierząt w zakresie 40-210 DJP.

Obszar objęty projektem planu ogólnego obejmuje tereny zabudowane albo takie, które zostały już przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę, jednak w przewadze występują tereny otwarte tj. lasy oraz grunty orne i łąki oraz pastwiska. Należy mieć na uwadze, iż funkcjonowanie zurbanizowanych ośrodków jest niezbędne dla rozwoju społeczno-gospodarczego oraz podtrzymania i rozwoju wszelkich funkcji społecznych, komunikacyjnych, usługowych i przemysłowych. Stąd też ustalenia w tym zakresie zawarte są w dokumentach opracowywanych na poziomie lokalnym, takich jak plan ogólny gminy, a następnie miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (ewentualnie decyzje o warunkach zabudowy).

Z Opracowania ekofizjograficznego wynika, że na terenie gminy występują zróżnicowane uwarunkowania dla budownictwa. Korzystne warunki występują na obszarach zbudowanych z gruntów spoistych (zwartych, półzwartych i twardoplastycznych) oraz gruntów niespoistych średniozagęszczonych i zagęszczonych, na których nie stwierdzono zjawisk geodynamicznych, a głębokość wody gruntowej przekracza 2 m od powierzchni terenu. Takie korzystne warunki dla budownictwa występują w okolicach m.in. Ozimka, Krzyżowej Doliny, Grodzca i Nowej Schroni, gdzie podłoże budowlane stanowią zwarte, półzwarte i twardoplastyczne gliny zwałowe oraz średniozagęszczone piaski i pospółki zlodowaceń środkowopolskich. Do obszarów o warunkach niekorzystnych, utrudniających budownictwo, należą tereny występowania gruntów słabonośnych (organicznych, spoistych w stanie miękkoplastycznym i plastycznym oraz niespoistych luźnych), którym często towarzyszy płytko położone zwierciadło wody gruntowej. Warunki niekorzystne posiadają też obszary zalewane w czasie powodzi, podmokłe i zabagnione oraz o spadkach terenu powyżej 12%. Warunki niekorzystne, utrudniające budownictwo obejmują znaczną część dna dolin rzek oraz przyległe do nich tereny podmokłe, gdzie podłoże stanowią plastyczne i miękkoplastyczne namuły oraz luźne grunty niespoiste (piaski i żwiry rzeczne).

Główną przyczyną złego stanu wód (w skali zlewni każdej JCWP) oraz głównym źródłem zagrożenia ww. celów środowiskowych jest zanieczyszczenie rzek ściekami bytowymi i komunalnymi, spływy powierzchniowe z terenów zurbanizowanych, przemysłowych i wykorzystywanych rolniczo. Istotnym czynnikiem jest także depozycja zanieczyszczeń z atmosfery, istniejące przekształcenia hydromorfologiczne rzek oraz naturalne i antropogeniczne zaburzenia reżimu hydrologicznego.

Spośród zagrożeń wynikających z prognozowanych zmian klimatu, szczególne znaczenie mają powodzie i podtopienia, niedobory wody i susze, a także krótkoterminowe zjawiska: fale upałów i gwałtowne występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (zwłaszcza nawałne opady deszczu i związane z tym podtopienia). Zmiany klimatu sprowadzać się będą do zmiany sezonowych sum opadów, z jednoczesnym wzrostem sum opadów w zimie i spadkiem w lecie. Największe znaczenie ma

prognozowane nasilenie częstotliwości i gwałtowności występowania zjawisk ekstremalnych i - w konsekwencji - ich niekorzystnych skutków.

Na obszarze opracowania nie zlokalizowano stacji pomiarowych Państwowego Monitoringu Środowiska służącej do monitoringu powietrza. Należy zauważyć jednak, iż Główny Inspektorat Ochrony Środowiska corocznie prowadzi ocenę zanieczyszczenia powietrza dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem azotu, tlenkiem węgla, benzenem i ozonem oraz pyłem zawieszonym PM₁₀, PM_{2,5} i zanieczyszczeniami oznaczanymi w pyłe PM₁₀: ołowiem, arsenem, kadmem, niklem i benzo(a)pirenem. Oceny te wykonywane są w odniesieniu do obszarów kraju zwanych strefami. Zgodnie z klasyfikacją stref gmina Ozimek znajduje się w strefie opolskiej. Ocena jakości powietrza za rok 2023 wykazała, że według kryterium ochrony zdrowia ludzi stwierdzono przekroczenie w strefie opolskiej, do której należy obszar opracowania poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ (rok). Jak wynika z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie opolskim przekroczony był także poziom celu długoterminowego ozonu. Należy jednak zauważyć, iż nie można jednoznacznie stwierdzić, jaki jest stan powietrza na obszarze objętym planem, gdyż nie wyznaczono tu punktów pomiarowych. Zanieczyszczenia mają możliwość przemieszczania się (napływania), dlatego niezależnie od stanu jakości powietrza, istotne jest, aby realizować cele strategiczne zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych, zużycia energii oraz zwiększenia udziału energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. Dlatego też w ustaleniach planu ogólnego Gminy Ozimek dąży się zgodnie z zasadami współczesnego planowania przestrzennego do kształtowania zabudowy w ramach wykształconych i zwartych struktur umożliwiających korzystanie z rozwiązań infrastruktury technicznej, mających na celu ograniczenie zanieczyszczenia powietrza realizując zapisy „Planu gospodarki niskoemisyjnej”, „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego”. W przyjętych przez Sejmik Województwa Opolskiego dokumentach zawarte są m.in. zobrazowanie rozkładu zanieczyszczeń oraz struktura źródeł emisji. Wynika stąd, że głównym czynnikiem kształtującym poziom zanieczyszczenia powietrza jest tzw. „niska emisja” pochodząca z indywidualnego ogrzewania węglowego w budynkach mieszkalnych, w mniejszym stopniu emisja z transportu samochodowego oraz działalności przemysłowej. O poziomie emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego decydują trzy główne kategorie źródeł:

- źródła punktowe – emisja zorganizowana z sektorów gospodarki obejmujących: energetykę, ciepłownictwo i przemysł,
- rozproszone źródła komunalno-bytowe – niska emisja z indywidualnie ogrzewanych gospodarstw domowych, najczęściej z obszarów o zwartej zabudowie opalanych węglem kamiennym, zanieczyszczająca powietrze pyłem drobnym: PM₁₀ i PM_{2,5} a także benzo(a)pirenem zawartym w pyłe,
- transport drogowy, czyli emisja liniowa – która ma udział w zanieczyszczeniu powietrza tlenkami azotu, a najwyższa jej koncentracja ma miejsce w rejonach dróg o największym natężeniu ruchu.

Głównym źródłem hałasu w Gminie Ozimek jest ruch pojazdów na drogach oraz (w mniejszym stopniu) funkcjonowanie zakładów usługowych i przemysłowych. Rozwój infrastruktury przemysłowej, a także ciągły wzrost ilości zarejestrowanych pojazdów powodują, że hałas drogowy może być uciążliwy dla mieszkańców. W gminie Ozimek nie ustanowiono obszarów cichych (w trybie art. 118b ustawy z

dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska), obszarów ograniczonego użytkowania (w trybie art. 135 ww. ustawy) oraz stref przemysłowych (w trybie art. 136a ww. ustawy). Rada Gminy nie wydała jak dotąd uchwały (w trybie art. 157 ww. ustawy) o ograniczeniu czasu funkcjonowania instalacji lub korzystania z urządzeń, z których emitowany hałas może negatywnie oddziaływać na środowisko.

Warto zaznaczyć, że nie tylko mierzony, ale i subiektywnie odczuwalny przez mieszkańców poziom hałasu związany z funkcjonowaniem zakładów przemysłowych, transportem samochodowym lub urządzeniami wentylacyjnymi i klimatyzacyjnymi może być uznany za niekorzystny i uciążliwy, nawet jeśli dane monitoringowe nie wskazują na przekraczanie dopuszczalnych standardów jakości środowiska (m.in. z tego powodu, że przy sprawdzaniu, czy te standardy są zachowane, muszą być zachowane ściśle określone warunki środowiska dot. m.in. wilgotności lub prędkości wiatru).

W odniesieniu do benzo(a)pirenu, którego źródłem jest emisja ze spalania paliw w celu produkcji energii cieplnej: zaopatrzenie mieszkańców w energię ciepłą jest elementarną potrzebą społeczną (w regionalnych warunkach klimatycznych) w zakresie zapewnienia odpowiednich warunków życia. Transport samochodowy i związana z nim emisja zanieczyszczeń, jest niezbędny dla podtrzymania systemów społeczno-gospodarczych związanych z gospodarką, edukacją, handlem, rekreacją i ochroną zdrowia. Odprowadzanie ścieków oczyszczonych w sposób zapewniający zgodność z wymaganiami prawnymi oraz tam, gdzie stosowne, wymaganiami najlepszej dostępnej techniki, jest wyrazem potrzeb społeczno-gospodarczych, które są identyfikowane na etapie sporządzania i aktualizacji lokalnych strategii rozwoju i aktów planowania przestrzennego. Konieczność prowadzenia działalności gospodarczej w sposób zgodny z wymaganiami prawnymi jest jedną z głównych konkluzji Polityki Ekologicznej Państwa. Oczyszczanie ścieków jest emanacją potrzeb społeczno-ekonomicznych wpisujących się w ustalenia dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych oraz Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych i Polityki Ekologicznej Państwa. Miejskowe rozwiązania gospodarki ściekowej, które wpisują się w potrzeby społeczno-gospodarcze, są identyfikowane na etapie sporządzania i aktualizacji lokalnych strategii rozwoju i aktów planowania przestrzennego. Rolnictwo (uwzględnione na etapie analiz presji, które wykonano dla potrzeb IIaPGW) rozumiane jako działalność służąca zaopatrzeniu gospodarki w surowce i produkty jest także emanacją potrzeb społeczno-ekonomicznych. Potrzeby te wpisują się w cele strategiczne „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030” i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz w lokalne cele społeczno-gospodarcze, które identyfikowane i uzasadniane są na etapie sporządzania i aktualizacji lokalnych strategii rozwoju i aktów planowania przestrzennego. Dokumenty te podlegają cyklicznym przeglądom pod kątem badania zgodności z wymaganiami strategicznymi, w tym – z uwarunkowaniami w zakresie ochrony wód.

Obowiązujące przepisy o ochronie środowiska, w tym: Program działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu, zapewniają konieczność realizacji wariantów i rozwiązań najkorzystniejszych dla środowiska, o ile jest to wykonalne technicznie i nie powoduje nieproporcjonalnych kosztów, co jest ustalone każdorazowo w ramach indywidualnych postępowań administracyjnych i planistycznych. Efektywne wdrażanie polityk i strategii dedykowanych ochronie środowiska (z Polityką Ekologiczną Państwa na czele), rozwój systemu planowania przestrzennego (w tym: wdrażanie Krajowej Polityki Miejskiej), stosowanie programów ochrony powietrza i projektów

rozbudowy systemów kanalizacji oraz wdrażanie i stosowanie przepisów o ochronie środowiska są tu najlepszym kierunkiem rozwoju sprzyjającym dążeniu do wysokiego poziomu ochrony środowiska.

Dla Obszaru Natura 2000 Zbiornik Turawa, ze względu na występujące gatunki (zausznik, rybitwa białowasa) w okresie od kwietnia do drugiej dekady sierpnia należy dążyć do utrzymania piętrzenia na poziomie 175,00 m n.p.m. Poza tym należy utrzymać siedliska biegusa malutki. W okresie od trzeciej dekady sierpnia należy stopniowo zrzucić wodę i dążyć by pod koniec września poziom piętrzenia kształtował się na poziomie rzędnych od 173,20 m n.p.m. do 174,00 m n.p.m. w celu odsłonięcia miejsc żerowania

Ważne miejsce zajmuje tu także promocja działań wynikających ze: „Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej” dla ograniczenia zanieczyszczenia wód związkami azotu i fosforu, których źródłem jest działalność rolnicza, w tym w szczególności działania ograniczające migrację biogenów wraz ze spływem powierzchniowym (przeciwdziałanie erozji, strefy buforowe i inne). Promocja działań wynikających z „Kodeksu doradczego dobrej praktyki rolniczej dotyczącej ograniczenia emisji amoniaku”.

W dokumentach opracowywanych na poziomie lokalnym należy wprowadzać regulacje dążące do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP. Obejmuje to uwzględnienie zagadnień związanych z identyfikacją zagrożeń i problemów oraz wdrażaniem lokalnych działań mających na celu ograniczenie stwierdzonych presji chemicznych i poprawę stanu wód. Planowanie specyficznych działań na szczeblu samorządowym ma przyczyniać się do osiągnięcia celów zapisanych w krajowych dokumentach strategicznych i programowych.

Udział w kształtowaniu jakości powietrza na obszarze planu może mieć również emisja pochodząca z gospodarstw domowych. Ogrzewanie budynków przyczynia się do wprowadzania pyłów i gazów do powietrza na niewielkich wysokościach ponad ziemią, co w połączeniu z dużymi wartościami emisji stanowi o ich znacznej uciążliwości. Na obszarze opracowania występują ogrzewacze pomieszczeń oddające bezpośrednio wytwarzane ciepło do ogrzewanych wnętrz (zamknięte kominki, piece, piecokuchnie i akumulacyjne piece kaflowe). Emisja zanieczyszczeń wynika zarówno z rodzaju stosowanych paliw jak i stanu technicznego urządzeń oraz jakości obsługi przez swoich stałych użytkowników. Na obszarze opracowania nie ma sieci ciepłowniczej.

Na obszarze objętym projektem planu są zlokalizowane źródła promieniowania elektromagnetycznego tj. linie energetyczne wysokiego napięcia 110 kV. Linia przebiega przez tereny rolnicze i nie planuje się w jej sąsiedztwie terenów zabudowy mieszkaniowej. Wyznaczone pasy technologiczne o szerokości 11 m od osi linii, w których wprowadzono zakaz lokalizacji instalacji fotowoltaicznych oraz sadzenia drzew.

3.3. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji planu

Analiza zmian, jakie mogą wystąpić w środowisku w przypadku braku realizacji planu, to tzw. wariant „0”. W tym przypadku uznać można, iż wariantem „0” są obecnie występujące uwarunkowania, stan zabudowy i zagospodarowania terenu zrealizowany na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wydanych decyzji administracyjnych.

Opracowanie planu ogólnego gminy jest spełnieniem obowiązku wynikającego z wprowadzonej w 2023 r. reformy systemu planowania przestrzennego i nowelizacji upzp. Zakres planu ogólnego

podlega ściśle wymogom prawnym, a ustalone strefy planistyczne wynikają z dotychczasowego zagospodarowania terenu i aktualnej sytuacji planistycznej.

W przypadku braku planu ogólnego gminy i braku jego realizacji w Gminie Ozimek możliwe będzie jedynie wydawanie decyzji administracyjnych na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, bez możliwości wydawania decyzji o warunkach zabudowy i bez możliwości aktualizacji i opracowywania nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Taką sytuację należy uznać za niekorzystną nie tylko z perspektywy mieszkańców i rozwoju społeczno-gospodarczego, ale także ze względu na środowisko. Należy bowiem zauważyć, iż przepisy dotyczące planowania przestrzennego sukcesywnie zmieniają się w kierunku wprowadzenia większych obostrzeń i regulacji mających na celu bardziej racjonalnego korzystania z zasobów środowiska poprzez parametry i wskaźniki urbanistyczne, bardziej precyzyjne określanie dopuszczonych przeznaczeń terenu.

3.4. Zasady zabudowy i zagospodarowania terenów w gminnych standardach urbanistycznych

POG Gminy Ozimek ustala **gminne standardy urbanistyczne**, które obejmują katalog wyznaczonych stref planistycznych zawierający:

- profil funkcjonalny stref planistycznych (podstawowy i dopuszczony),
- wartość maksymalnej nadziemnej intensywności zabudowy,
- wartość maksymalnej wysokości zabudowy,
- wartość maksymalnego udziału powierzchni zabudowy,
- wartość minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Tabela 3 Ustalenia projektu planu ogólnego Gminy Ozimek

symbol i nazwa strefy	podstawowy profil funkcjonalny stref planistycznych	dodatkowy profil funkcjonalny stref planistycznych	maksymalna nadziemna intensywność zabudowy	maksymalny udział powierzchni zabudowy	maksymalna wysokość zabudowy	minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej
SW strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren lasu	0,5-1,5	30-95	10-18	5-40
SJ strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren zabudowy letniskowej lub rekreacji indywidualnej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5-1,2	30-50	10-12	30-60
SZ strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	teren zabudowy zagrodowej, teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych,	teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5-1,0	30-70	10-12	10-50

	teren infrastruktury technicznej					
SU strefa usługowa	teren usług, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren składów i magazynów, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	1,0-2,0	30-70	10-15	20-40
SP strefa gospodarcza	teren produkcji, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,8-2,0	60-80	12-25	10-40
SR strefa produkcji rolniczej	teren produkcji w gospodarstwach rolnych, teren wielkotowarowej produkcji rolnej, teren akwakultury i obsługi rybactwa, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren biogazowni, teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5-1,0	30	10-12	30-40
SI strefa infrastrukturalna	teren infrastruktury technicznej, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych	teren usług, teren produkcji, teren zieleni urządzonej, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5-2,5	30-95	5-55	5-50
SN strefa zieleni i rekreacji	teren zieleni urządzonej, teren plaży, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług sportu i rekreacji, teren usług kultury i rozrywki, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren usług nauki, teren usług edukacji, teren usług zdrowia i pomocy społecznej, teren zieleni naturalnej, teren lasu	0,3-0,5	10-20	6-12	40-60
SC strefa cmentarzy	teren cmentarza, teren komunikacji, teren zieleni urządzonej, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren usług kultu religijnego, teren usług handlu detalicznego, teren zieleni naturalnej, teren lasu, teren wód	0,5	10-30	10-12	30-50
SO strefa otwarta	teren rolnictwa z zakazem zabudowy, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód, teren komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren elektrowni słonecznej, teren zieleni urządzonej	0,1	10-30	5-10	40-80
SK strefa komunikacyjna	teren autostrady, teren drogi ekspresowej, teren drogi głównej ruchu przyspieszonego, teren drogi głównej, teren komunikacji kolejowej i szynowej, teren komunikacji kolei linowej, teren komunikacji wodnej, teren komunikacji lotniczej, teren obsługi komunikacji, teren ogrodów działkowych, teren infrastruktury technicznej	teren drogi zbiorczej, teren usług handlu detalicznego, teren usług gastronomii, teren usług turystyki, teren zieleni urządzonej, teren lasu, teren zieleni naturalnej, teren wód	0-1,0	80	15-30	0

Źródło: opracowanie własne.

Strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego przeanalizowano pod kątem istniejących uwarunkowań, aktualnego stanu prawnego oraz użytkowania i sposobu zabudowy i zagospodarowania terenu, a także pod kątem wprowadzenia nowych funkcji. Przede wszystkim należy podkreślić, iż analizowany projekt planu stanowi w przeważającej części kontynuację ustaleń, które obowiązują w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Przeznaczenia terenów należało uwzględnić w projekcie planu ogólnego, ponieważ tak stanowią przepisy prawa. Dlatego wyznaczone w niniejszym projekcie strefy planistyczne analizowano pod względem wpływu na środowisko, ale z uwzględnieniem, że zdefiniowane przeznaczenia w obowiązującym planie są już sukcesywnie wprowadzane w życie, a więc są niejako już istniejące. Wyniki przeprowadzonej oceny znajdują się w Tabeli 4 i Tabeli 5.

W strefach planistycznych dopuszczone profile wynikają przede wszystkim z przepisów prawa, natomiast parametry i wskaźniki podyktowane są obowiązującymi dokumentami lub aktualnym stanem zagospodarowania.

3.5. Analiza i ocena potencjalnych znaczących oddziaływań

Przedmiotowy projekt planu nie wskazuje rodzaju przedsięwzięć, jakie mają być realizowane na przedmiotowym obszarze, a jedynie strefy planistyczne, które w dużej mierze wynikają z aktualnego zagospodarowania terenu oraz aktualnej sytuacji formalno-prawnej tj. obowiązującego planu miejscowego. W Prognozie analizuje się czy ustalone w projekcie planu zagospodarowanie może znacząco oddziaływać na środowisko, w tym zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z katalogiem przedsięwzięć zawartych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (zmiana 10 sierpnia 2023 r.)

Zgodnie z katalogiem przedsięwzięć zawartych w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko na terenach objętych ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i jednocześnie znajdującymi się w granicach obszaru chronionego krajobrazu (OChK „Lasy Stobrowsko-Turawskie”) kwalifikować się może m.in. zabudowa systemami fotowoltaicznymi o powierzchni wyznaczanej po obrysie zewnętrznych skrajnych modułów paneli powyżej 0,5 ha, napowietrzne linie elektroenergetyczne 110 kV, a także zabudowa mieszkaniowa lub usługowa wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą objętą ustaleniami mpzp o powierzchni powyżej 2 ha, budowa sieci kanalizacyjnej o długości powyżej 1 km, scalania gruntów o powierzchni 10 ha, zmiany lasu o powierzchni 0,10 ha, melioracja łąk i pastwisk, instalacje do uboju zwierząt, chowu lub hodowli w zwierząt w zakresie 40-210 DJP. W stosunku do infrastruktury technicznej, kwalifikacja przedsięwzięcia zależeć będzie od rodzaju obiektów i sieci, długości lub mocy instalacji. Przedsięwzięcia mogą również zostać sklasyfikowane do zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziałujących na środowisko.

Na podstawie określonej strefy planistycznej możliwe jest wprowadzenie dopuszczonego przeznaczenia terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a potem realizacja projektowanego zagospodarowania. Na tej podstawie podjęto próbę sklasyfikowania możliwych oddziaływań, ale podkreślić należy, że poza strategiczną oceną oddziaływania na środowisko projektu planu, dla przedsięwzięć (inwestycji) obowiązuje ocena oddziaływania na środowisko. Kwalifikacja przedsięwzięcia (inwestycji) odbywa się wówczas poprzez screening środowiskowy, który uwzględnia

uwarunkowania techniczne i technologiczne planowanej inwestycji, o których na etapie niniejszej Prognozy nie wiadomo. Skutkiem właściwego skategoryzowania przedsięwzięcia będzie konieczność lub brak konieczności przeprowadzenia procedury oceny oddziaływania na środowisko w postępowaniu w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Dla przedsięwzięć niewynikających z katalogu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko nie ma konieczności uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W Prognozie oceniono potencjalne oddziaływania, jakie mogą wystąpić w związku z ustalonymi strefami planistycznymi. Uwzględniono aktualny sposób użytkowania terenu, stan zagospodarowania terenu. Poniżej przedstawiono szczegółową ocenę oddziaływania na każdy komponent środowiska.

Wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę wiąże się z ich oddziaływaniem na poszczególne komponenty środowiska. W przypadku projektu planu ogólnego Gminy Ozimek nie ma możliwości wyznaczenia nowych obszarów pod zabudowę mieszkaniową, ponieważ przeprowadzone obliczenia wykazały, że zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową może być zaspokojone w obecnie obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W związku z tym nie wyznacza się nowych stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, jednorodzinną i zagrodową. W projekcie planu ogólnego wyznaczono jedynie niepodlegające bilansowaniu pojedyncze strefy usługowe i gospodarcze, co przekłada się na ocenę oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, tj. powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, wody powierzchniowe i podziemne, klimat lokalny, powietrze atmosferyczne, klimat akustyczny, faunę i florę, formy chronione, krajobraz, ludzi, zabytki i dobra materialne oraz powiązania zewnętrzne.

Powierzchnia ziemi

Negatywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi związane może być z zajęciem powierzchni dotychczas niezabudowanej i nieprzekształconej pod nowe obiekty budowlane, sieci i urządzenia infrastruktury technicznej lub infrastrukturę komunikacyjną. Potencjalny bezpośredni wpływ na powierzchnię ziemi mogą mieć działania o charakterze inwestycyjnym, w tym prace ziemne, roboty budowlane z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu mechanicznego. Potencjalne oddziaływanie identyfikuje się tylko w przypadku nowo projektowanej zabudowy lub infrastruktury. Ustalenia projektu planu przewidują kilka nowych stref usługowych, gospodarczych i infrastrukturalnych zatem przewiduje się wzrost powierzchni zabudowanych. Należy jednak przy tym zauważyć, iż w strefach tych określono maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalną powierzchnię biologicznie czynną ograniczając w ten sposób całkowite przekształcenie powierzchni terenu.

Neutralne z punktu widzenia środowiskowego jest utrzymanie przeznaczenia terenu zgodnie z aktualnym zagospodarowaniem, przeznaczeniem terenu wynikającym z obowiązujących planów. Ważne przy tym jest, aby utrzymać na tych terenach parametry i wskaźniki urbanistyczne (wskaźnik powierzchni zabudowy, powierzchni biologicznie czynnych) na poziomie ustalonym w obowiązujących dokumentach planistycznych. Obojętne dla powierzchni ziemi są zatem niemal wszystkie strefy, w których określono profil na podstawie aktualnego zagospodarowania oraz przeznaczenia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływanie na powierzchnię ziemi dotyczy stref otwartych, dla których profil podstawowy to głównie rolnictwo z zakazem zabudowy oraz lasy. Tak określony profil planistyczny pozwoli ochronić tereny przed niekontrolowaną zabudową i przekształceniem powierzchni ziemi.

Zasoby naturalne

Negatywne oddziaływanie na zasoby naturalne nie jest szczególnie zauważalne w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek, chociaż przy realizacji niektórych inwestycji mogą być wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Zapotrzebowanie będzie dotyczyło nowej lub przebudowywanej zabudowy i infrastruktury, która w większości realizowana będzie na podstawie obowiązujących planów i decyzji, a jedynie w przypadku pojedynczych stref usługowych, gospodarczych i infrastrukturalnych może być następstwem planu ogólnego. Na etapie sporządzenia projektu planu nie jest jednak możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, ponieważ wynika to z projektu budowlanego i uzależnione jest od rodzaju inwestycji oraz zastosowanych rozwiązań technologicznych.

Neutralne z punktu widzenia środowiskowego jest utrzymanie profilu stref wynikającego z aktualnego zagospodarowania terenu, aktualnego przeznaczenia terenu określonego w obowiązujących planach zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływanie na zasoby naturalne mają strefy otwarte, w których nie przewiduje się realizacji nowej zabudowy i w których umożliwia się odnawianie zasobów naturalnych zachowując lasy, wody powierzchniowe, tereny rolnicze.

Wody powierzchniowe i podziemne

Negatywne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne może być związane z zabudowaniem nowych terenów i generowaniem ścieków bytowych i przemysłowych, a także wód opadowych i roztopowych. Biorąc pod uwagę, iż przeznaczenia terenów pod zabudowę wynikają z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które narzucają obowiązek zagospodarowania ścieków tj. odprowadzania ich do układu kanalizacji sanitarnej, to nie przewiduje się znaczącego oddziaływania spowodowanego ustaleniami planu ogólnego.

Neutralne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne dominuje w strefach planistycznych, ponieważ większość terenów nie zmienia swojego dotychczasowego przeznaczenia. Neutralne z punktu widzenia środowiskowego jest utrzymanie przeznaczenia na terenach już zainwestowanych, a także na terenach lasów, terenach rolniczych, zieleni urządzonej.

Pozytywne oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne ma utrzymanie stref otwartych, co pozwoli na utrzymanie korytarzy ekologicznych dla cieków naturalnych oraz ochronę GZWP, która powinna uwzględniać ochronę jakościową, obejmującą szereg ograniczeń i zakazów w zagospodarowaniu terenem. Związane jest to przede wszystkim z zapobieganiem lub ograniczaniem antropopresji, powodującej pogorszenie stanu chemicznego wód. Ochrona jakościowa powinna także uwzględniać ograniczenia ilościowe w przypadkach zagrożenia dla jakości wód wywołanego zmianą pola hydrodynamicznego (dopływem wód o niekorzystnym składzie chemicznym) oraz ograniczenia w zakresie zmian stopnia naturalnej izolacji zbiornika od wód o niekorzystnym składzie chemicznym.

Ochrona GZWP powinna także zapewnić ochronę ilościową (zasobową), skupiającą się na wykorzystaniu zasobów wodnych zgodnie z przyjętymi priorytetami i hierarchią użytkowników wód.

Klimat lokalny

Negatywne oddziaływanie na klimat lokalny może być związane z dopuszczoną realizacją zabudowy w pojedynczych strefach usługowych, gospodarczych lub infrastrukturalnych. Może to bowiem wywołać niewielkie zmiany mikroklimatu otoczenia, czyli pogorszenia warunków termicznych i wilgotnościowych oraz warunków przewietrzania terenu. Zachowanie powierzchni biologicznie czynnej we wszystkich strefach jest więc ważne, aby uniemożliwić uszczelnienie całych działki, co rekompensuje ewentualne niekorzystne oddziaływanie w tym zakresie. Podsumowując nie przewiduje się, aby ustalenia projektowanego planu mogły w sposób znaczący wpływać na pogłębienie zmian klimatycznych.

Neutralne dla klimatu lokalnego są te strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływania projektu planu przewiduje się w tych strefach planistycznych, które uwzględniają problematykę pogłębiających się zmian klimatu, umożliwiają adaptację w przypadku wystąpienia zjawisk kryzysowych (ekstremalnych) będących wynikiem zmian klimatycznych w zakresie powodzi, upałów, suszy i nawałnych deszczy. Obszar objęty projektem jest w części zagrożony powodzią: szczególnego zagrożenia a także będącą wynikiem modelowania hydraulicznego dla scenariusza uszkodzenia wału zbiornika Turawa. Dlatego też projekt planu ogólnego w strefach otwartych uwzględnia wszystkie lasy i użytki rolne, ustala wysoki udział powierzchni biologicznie czynnej uniemożliwiający uszczelnienie powierzchni terenu, co przyczyni się do ograniczenia nagrzewanie się powierzchni terenu, zapewnią cień oraz zmniejszenie temperatury otoczenia.

Powietrze atmosferyczne

Negatywne potencjalne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne mogą stanowić działania o charakterze inwestycyjnym, w tym prace ziemne, roboty budowlane z wykorzystaniem ciężkiego sprzętu mechanicznego w związku z budową nowych obiektów mieszkaniowych, usługowych, infrastrukturalnych. Potencjalne oddziaływania związane mogą być z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz unoszeniem cząstek ziemi. Ruch komunikacyjny raczej nie ulegnie zwiększeniu, ponieważ nie przewiduje się tu znaczącego wzrostu terenów budowlanych. Ocenia się, że bezpośrednie oddziaływanie na środowisko związane będzie z bezpośrednią emisją gazów cieplarnianych powodowane przez działania towarzyszące przedsięwzięciu. Bezpośrednia emisja gazów cieplarnianych powodowanych przez transport towarzyszący przedsięwzięciom nie powinna być wyższa niż dotychczasowa. Jedynie w związku z kilkoma strefami usługowymi i gospodarczymi przewiduje się, że transport materiałów i osób na etapie budowy i transport na etapie eksploatacji nieznacznie wzrośnie. W projekcie planu ustalono więc najwyższe możliwe powierzchnie biologicznie czynne, dostosowane do aktualnej zabudowy i zagospodarowania.

Neutralne dla powietrza atmosferycznego są te strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe zagospodarowanie terenu, w tym przeznaczenie terenu, a także parametry i wskaźniki urbanistyczne.

Pozytywne oddziaływanie na powietrze atmosferyczne ma każda powierzchnia czynna biologicznie, ponieważ w pewnym stopniu pochłania zanieczyszczenia powietrza. Celowe jest zatem ustalanie minimalnej powierzchni biologicznie czynnej w każdej strefie planistycznej. Najbardziej korzystny wpływ na powietrze atmosferyczne mają strefy otwarte.

Klimat akustyczny

Negatywne oddziaływanie na klimat akustyczny może być związane z realizacją jakiegokolwiek inwestycji w każdej strefie planistycznej. Oddziaływanie takie będzie chwilowe związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego przy budowie. Poza tym źródłem emisji hałasu i wibracji mogą być pojazdy poruszające się po istniejących drogach o terenach kolejowych, ale biorąc pod uwagę, iż nie przewiduje się tu nowych elementów układu komunikacyjnego uciążliwość ta nie będzie większa niż dotychczas była. Podobnie źródłem hałasu są istniejące obiekty usługowe, przemysłowe, infrastruktury technicznej, ale ich uciążliwość nie będzie większa niż była dotychczas.

Neutralne dla klimatu akustycznego są te strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływanie mają te strefy planistyczne, które nie przewidują intensyfikacji zagospodarowania terenu i pozostają w strefach otwartych.

Fauna i flora

Negatywne oddziaływanie na biosferę związane jest z przekształceniem powierzchni biologicznie czynnych i znaczną intensyfikacją zabudowy, wycinką krzewów i drzew, przecięciem korytarzy ekologicznych. Utrzymanie więc na odpowiednim poziomie proporcji wskaźników urbanistycznych tj. terenów biologicznie czynnych do zabudowanych jest konieczne w celu minimalizowania negatywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta.

Neutralnym oddziaływaniem charakteryzują się strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływanie na faunę i florę przeważa na obszarze objętym planem ogólnym, ponieważ ponad 80% powierzchni Gminy objęte jest ochroną, dlatego też w znacznej części przewidziano tu strefy otwarte, które są wolne od zabudowy i występują w nich głównie lasy i użytki rolne. W założeniach projektu planu było zachowanie jak największej ilości tych terenów, dlatego strefy te dominują.

Formy chronione

Negatywne oddziaływanie na formy chronione zidentyfikowano jedynie dla pojedynczych stref usługowych, gospodarczych i infrastrukturalnych znajdujących się na Obszarze Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”. Strefy te wyznaczone są jedynie w miejscach już zainwestowanych lub w bezpośrednim ich sąsiedztwie. W związku z tym należy w tych strefach respektować parametry i wskaźniki urbanistyczne, ponieważ mają one realny wpływ na intensywność zagospodarowania terenu.

Neutralne oddziaływanie charakteryzuje strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływanie na krajobraz mają wszystkie strefy otwarte, które uwzględniają grunty rolne i leśne, ponieważ pozwalają na realizację zasad ochrony przyrody.

Krajobraz

Negatywne oddziaływanie na krajobraz może być związane z realizacją nowego zagospodarowania w każdej strefie, jeśli nie uwzględnia się wymogów prawnych, w tym zasad zagospodarowania wynikających z obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego. W przypadku planu ogólnego gminy Ozimek mniej korzystne dla krajobrazu mogą być strefy dopuszczające zabudowę usługową, przemysłową lub infrastrukturalną na terenach, gdzie dotychczas nie było żadnych inwestycji. Niektóre strefy SU, SP i SJ mogą zatem oddziaływać niekorzystnie na krajobraz, dlatego bardzo ważne jest, aby w tych strefach respektować parametry i wskaźniki urbanistyczne. Wysokość zabudowy powinna być dostosowana do otaczających obiektów, a duży udział zieleni będzie łagodzącym i maskującym wszelkie ewentualne dysharmonie elementem zagospodarowania terenu.

Neutralne oddziaływanie na krajobraz obejmuje strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym zarówno z dotychczasowego stanu zagospodarowania, jak i obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Co istotne, istniejące zagospodarowanie powinno mieć możliwość w zakresie przebudowy obiektów, odświeżenia zagospodarowania, ponieważ brak remontów, przebudowy z czasem prowadzi do dekapitalizacji i niszczenia, co w konsekwencji może stać się dysharmonijne.

Pozytywne jest utrzymanie wszystkich stref otwartych, ponieważ obszar objętym planem podlega ochronie ze względu na walory krajobrazowe. Projektowane strefy w niewielkim stopniu zmieniają aktualny i dopuszczony sposób zagospodarowania obszaru, ponieważ kontynuują ustalenia obowiązujących aktów planistycznych.

Ludzie

Negatywnych oddziaływań na ludzi nie zidentyfikowano w strefach planistycznych planu ogólnego Gminy Ozimek.

Neutralny oddziaływaniem na ludzi charakteryzują się strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki

urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływania na ludzi związane są z możliwością realizacji bardzo wielu różnych funkcji na obszarze Gminy Ozimek. Mieszkańcy mają określone potrzeby i muszą je zaspokajać na obszarze, w którym przebywają na co dzień. Część potrzeb związana jest z mieszkalnictwem, pracą, rozwojem osobistym i rekreacją. Ustalenia planu ogólnego w perspektywie długoterminowej wpłyną korzystnie na ludzi i dotyczy to stref usługowych, gospodarczych, ale także infrastrukturalnych i otwartych.

Zabytki i dobra materialne

Negatywnych oddziaływań na zabytki i dobra materialne nie zidentyfikowano w żadnej strefie planistycznej.

Neutralne oddziaływaniem charakteryzują się strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywnych oddziaływań na zabytki i dobra w żadnej strefie planistycznej.

Powiązania zewnętrzne

Negatywnych oddziaływań na powiązania zewnętrzne nie zidentyfikowano w żadnej strefie planistycznej.

Neutralnym oddziaływaniem charakteryzują się strefy planistyczne, które uwzględniają dotychczasowe funkcje terenu i utrzymują przeznaczenia terenu oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne na dotychczasowym poziomie, wynikającym z aktualnego zagospodarowania terenu lub obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Pozytywne oddziaływania zidentyfikowano w strefach otwartych, które utrzymują ciągłość korzyści ekologicznych.

Ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Przez poważną awarię rozumie się przez zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w którym występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem. W Gminie Ozimek nie planuje się obszarów przemysłowych, na których mogłoby istnieć ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Podsumowując analizę oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska należy zauważyć, iż mogą wystąpić potencjalne oddziaływania o charakterze mniej korzystnym związane np. z przekształcaniem terenów biologicznie czynnych na zabudowane, intensyfikacją zagospodarowania itp. Ocenia się również, że niekorzystne oddziaływania są w części rekompensowane przez ustalenia dla stref o oddziaływaniu korzystnym. Niektóre strefy będą mieć negatywny wpływ chwilowy związany

z budową inwestycji, a już pozytywny długoterminowy wpływ na środowisko, poprzez pozostawienie powierzchni nieprzekształconej, wolnej od zabudowy. W planie ogólnym Gminy Ozimek nie przewiduje się stref górniczych i eksploatacji zasobów naturalnych, natomiast na przeważającej części terenu wprowadza strefy otwarte. Dlatego ogólna skala oddziaływań planu ogólnego jest niska. Ocenia się zatem że zapisy projektu planu uwzględniają w sposób właściwy problematykę zmian klimatycznych stanowiących zagrożenie dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu wynikających z konwencji europejskich oraz aktów prawa europejskiego, aktów prawa polskiego, a także dokumentów strategicznych.

Tabela 4 Potencjalne oddziaływania projektu planu ogólnego Gminy Ozimek na poszczególne komponenty środowiska

strefa planistyczna	aktualny sposób użytkowania, zabudowy i zagospodarowania	waga oddziaływania: oddziaływanie bardzo korzystne dla środowiska (3) oddziaływanie korzystne o widocznych zmianach w środowisku (2) oddziaływanie korzystne nie powodujące widocznych zmian w środowisku (1) oddziaływanie obojętne (0) oddziaływanie niekorzystne nie powodujące widocznych zmian w środowisku (-1) oddziaływanie niekorzystne o widocznych zmianach w środowisku (-2) oddziaływanie bardzo niekorzystne dla środowiska (-3)												
		komponenty środowiska												Ocena ogólna [średnia]
		powierzchnia ziemi	zasoby naturalne	wody powierzchniowe i podziemne	klimat lokalny	powietrze atmosferyczne	klimat akustyczny	fauna i flora	formy chronione	krajobraz	ludzie	zabytki i dobra materialne	powiązania zewnętrzne	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
SW strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SJ strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SZ strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SU strefa usługowa	tereny użytków rolnych lub leśnych	-3	-1	-2	-1	-1	-1	-2	-3	-3	1	0	0	-2
	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
SP strefa gospodarcza	tereny użytków rolnych lub leśnych	-3	-1	-2	-1	-1	-1	-2	-3	-3	1	0	0	-2
	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SR strefa produkcji rolniczej	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SI strefa infrastrukturalna	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-2	1	0	0	-1
SI strefa infrastrukturalna dopuszczająca tereny usług oraz tereny produkcji	tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	-3	-1	-2	-1	-1	-1	-2	-3	-3	1	0	0	-2
SN strefa zieleni i rekreacji	stan zagospodarowania zgodny z profilem strefy	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SC strefa cmentarzy	stan zagospodarowania zgodny z profilem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SO strefa otwarta	tereny użytków rolnych lub leśnych	3	1	3	1	2	1	2	1	2	2	0	3	2
SO strefa otwarta dopuszczająca elektrownie fotowoltaiczne	tereny przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na elektrownie fotowoltaiczne	0	1	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	0	0
SK strefa komunikacyjna	istniejące drogi krajowe i wojewódzkie lub przeznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego na drogi publiczne główne ruchu przyspieszonego, główne lub zbiorcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabela 5 Rodzaje zidentyfikowanych potencjalnych oddziaływań projektu planu ogólnego Gminy Ozimek

strefa planistyczna	rodzaj potencjalnych oddziaływań korzystne/obojętne/niekorzystne chwilowe/stałe krótkoterminowe/długoterminowe bezpośrednie/pośrednie											
	powierzchnia ziemi	zasoby naturalne	wody powierzchniowe i podziemne	klimat lokalny	powietrze atmosferyczne	klimat akustyczny	fauna i flora	formy chronione	krajobraz	ludzie	zabytki i dobra materialne	powiązania zewnętrzne
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
SW strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SJ strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodziną	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SZ strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SU strefa usługowa – obecnie tereny użytków rolnych lub leśnych	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	niekorzystne stałe długoterminowe bezpośrednie	korzystne stałe długoterminowe pośrednie	obojętne	obojętne
SU strefa usługowa – tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
SP strefa gospodarcza – obecnie tereny użytków rolnych lub leśnych	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	korzystne	obojętne	obojętne
	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe		
	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe		
	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	pośrednie		
SP strefa gospodarcza – tereny zabudowane lub przeznaczone już do zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SR strefa produkcji rolniczej	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SI strefa infrastrukturalna	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	korzystne	obojętne	obojętne
	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe			
	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe			
	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie			
SI strefa infrastrukturalna dopuszczająca tereny usług oraz tereny produkcji	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	niekorzystne	korzystne	obojętne	obojętne
	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe			
	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe			
	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
SN strefa zieleni i rekreacji	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SC strefa cmentarzy	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne
SO strefa otwarta	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	korzystne	obojętne	korzystne
	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe	stałe
	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe	długoterminowe
	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie	bezpośrednie
SO strefa otwarta dopuszczająca elektrownie fotowoltaiczne	obojętne	korzystne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	niekorzystne	obojętne	obojętne	obojętne
		stałe							stałe			
		długoterminowe							długoterminowe			
		bezpośrednie							bezpośrednie			
SK strefa komunikacyjna	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne	obojętne

Na podstawie przeprowadzonej oceny wszystkich stref planistycznych, ich zainwestowania i możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska, można stwierdzić, iż:

- realizacja ustaleń planu może mieć korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze (nowe zagospodarowanie terenów zgodnie z projektem planu może mieć bardziej korzystny wpływ na środowisko, w stosunku do obecnego zagospodarowania) – SO,
- realizacja ustaleń planu nie zmieni stanu środowiska przyrodniczego (zagospodarowanie terenów zgodne z planowanym przeznaczeniem terenu oraz z przeznaczeniem określonym w obowiązującym planie i dlatego może mieć neutralny wpływ na środowisko, w stosunku do obecnego zagospodarowania) – SW, SJ, SZ, SN,
- realizacja ustaleń planu może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, nie spowoduje jednak żadnych widocznych zmian, ponieważ jest to już istniejące zagospodarowanie terenu (nowe zagospodarowanie terenów zgodnie z projektem planu może mieć mniej korzystny wpływ na środowisko, niż dotychczasowe zagospodarowanie) – SK, SI,
- realizacja ustaleń planu może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego o widocznych zmianach, ponieważ jest to nowe lub zintensyfikowane zagospodarowanie terenu (nowe zagospodarowanie terenów zgodnie z projektem planu może mieć mniej korzystny wpływ na środowisko, niż dotychczasowe zagospodarowanie) – SU, SP.

Podział uwzględnia ogólną ocenę oddziaływania uzyskaną na podstawie aktualnego zagospodarowania, przeznaczenia terenu określonego w obowiązującym planie i projekcie planu. Ustalone strefy planistyczne nie będą w sposób identyczny oddziaływały na każdy komponent środowiska, ponieważ każda strefa, każda nieruchomość może mieć nieco inne charakterystyki. Potencjalne oddziaływania terenów wyznaczonych w projekcie zostało przedstawione w załączniku graficznym nr 2.

Skutki wprowadzenia w życie ustaleń planu mogą być różnorodne w zależności od rodzaju inwestycji, jakie powstaną oraz sposobu ich realizacji, w tym stosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych. Na tym etapie prowadzenia oceny nie ma możliwości przeanalizowania różnych wariantów prowadzenia inwestycji, działań ograniczających, minimalizujących i kompensacyjnych, gdyż niewiele o nich wiadomo na obecnym etapie. Analizując jednak projekt planu ogólnego można stwierdzić, że jest on w zgodzie z ideą ochrony środowiska i zaproponowane w nim rozwiązania, takie jak pozostawienie znacznego udziału terenów biologicznie czynnych, pozostawienie terenów otwartych, wolnych od zabudowy, wprowadzenie stref zieleni i rekreacji mają na celu zmniejszenie presji środowiskowej. Projekt planu powstawał analizując jednocześnie potencjalne zagrożenia dla środowiska, dzięki czemu zidentyfikowane oddziaływania mogły być eliminowane na etapie tworzenia projektu. Plan jest środkiem w pewnym stopniu zapobiegającym powstaniu negatywnych skutków dla środowiska, należy jednak pamiętać, że plan ogólny ustala strefy planistyczne z dość szerokim katalogiem przeznaczeń terenu. Dopiero plan miejscowy, na podstawie którego będą wydawane pozwolenia na budowę konkretnych inwestycji, precyzuje przeznaczenia terenów.

3.6. Rozwiązania mające na celu zapobieganie lub ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko

Proгноza powstawała równolegle z projektem planu ogólnego w ścisłej współpracy autorów obu opracowań, w związku z czym już na etapie koncepcyjnym ustalenia budzące zastrzeżenia były na bieżąco weryfikowane i minimalizowane. Celem przedmiotowego planu było ustalenie stref planistycznych, co w większości przypadków wynikało z decyzji podjętych już wcześniej (tj. z obowiązującego planu miejscowego, wydanych decyzji administracyjnych). W przeprowadzonej ocenie stwierdzono więc możliwość wystąpienia mniej korzystnych oddziaływań jedynie w kilku przypadkach i tylko na niektóre komponenty środowiska. Dotyczy to zupełnie nowych stref usługowych i gospodarczych w sąsiedztwie drogi krajowej nr 46, a także możliwej intensyfikacji istniejącego zagospodarowania przemysłowego, infrastrukturalnego w istniejących strefach gospodarczych lub infrastrukturalnych.

Mając na względzie wymogi prawne odnoszące się do ochrony zasobów środowiska, dostępną wiedzę na etapie sporządzania niniejszej Proгноzy przedstawiono ustalenia wspierające ochronę środowiska, ochronę przyrody i krajobrazu oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację potencjalnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu planu:

- zachowanie możliwie największego udziału powierzchni biologicznie czynnej na terenach zabudowanych,
- zachowanie jak największej ilości drzew na terenach zabudowy letniskowej,
- wprowadzanie zieleni wysokiej i średniej w celu zmagazynowania jak największej ilości wody w obrębie działki,
- wprowadzenie drobnych form zieleni np. szpalery drzew, zieleni na terenie, dachach lub elewacjach zabudowy, mających wpływ na pobieranie wody oraz na poprawę jakości powietrza,
- wprowadzanie roślinności dostosowanej do warunków siedliskowych, sadzonej w sposób przemyślany, sadzona w najkorzystniejszej dla nich porze roku,
- zachowanie w jak największym stopniu zadrzewień, szczególnie przy ciekach i rowach służących oczyszczaniu wód opadowych spływających z pól,
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na własnym terenie z wykorzystaniem systemów retencyjno-rozsączających,
- rozwiązania gospodarki sanitarnej poprzez rozdzielczą kanalizację sanitarną do istniejącego układu kanalizacji sanitarnej, a w przypadku jej braku po niezbędnej rozbudowie,
- zakaz odprowadzania ścieków do gruntu oraz wód powierzchniowych i gruntowych,
- realizacja zabudowy jako obiektów niepodpiwniczonych z uwagi na słabo przepuszczalny grunt oraz stosowanie systemów zabezpieczających przed stagnacją wody wokół zabudowy np. wykonanie odwodnień liniowych,
- stosowanie systemów retencyjno-rozsączających pozwalających na naturalną retencję wody na własnym terenie, wykonywanie drobnych stawów lub oczek wodnych na terenach zabudowy mieszkaniowej,
- odprowadzanie nadmiaru wód opadowych i roztopowych lub wód opadowych i deszczowych zanieczyszczonych z powierzchni utwardzonej do systemu rozdzielczej kanalizacji deszczowej,

powiązanego z istniejącym układem kanalizacji deszczowej lub systemu wód powierzchniowych poprzez systemy retencyjne na terenie,

- stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT) oraz rozwiązań technologicznych najkorzystniejszych dla środowiska,
- zaopatrzenie w energię ciepłą z niskoemisyjnych lokalnych lub indywidualnych źródeł ciepła,
- dopuszczenie, z wyłączeniem elektrowni wiatrowych, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
- wykorzystywanie mas ziemnych powstałych przy realizacji inwestycji do prac związanych z niwelacją terenu lub rekultywacją.

Na etapie planu ogólnego ustala się strefy planistyczne i gminne standardy urbanistyczne. Plan ogólny tworzy ramy dla przyszłych planów miejscowych i ogranicza do obszaru uzupełnienia zabudowy możliwość wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Nie jest dokumentem, który określa w sposób szczegółowy sposób ich realizacji – rozwiązań technicznych czy organizacyjnych związanych z budową. Do tego służą decyzje administracyjne poprzedzające rozpoczęcie inwestycji. Stosowanie się do ustaleń planu, który został sporządzony w zgodzie z przepisami prawa jest „środkiem” zapobiegawczym, który uchroni obszar Gminy Ozimek przed ewentualnymi negatywnymi trendami, jakie mogą się pojawić, a których Prognoza nie jest do końca w stanie przewidzieć.

4. ZAKOŃCZENIE

4.1. Wnioski

Opracowanie projektu planu ogólnego Gminy Ozimek jest spełnieniem wymogów prawnych wynikających z wprowadzonej w 2023 r. reformy systemu planowania przestrzennego w Polsce. Projekt planu ogólnego Gminy Ozimek opracowany jest dla całej gminy w granicach administracyjnych. Co istotne, niemal cały obszar położony jest w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”. W strukturze użytkowania występują głównie grunty orne, łąki, lasy, tereny zadrzewione i zakrzewione, a także grunty zabudowane (mieszkaniowe, przemysłowe, usługowe), tereny pod drogami, rowy melioracyjne.

Przedmiotowy projekt planu ogólnego, chociaż jest zupełnie nowym aktem planowania przestrzennego, opracowywanym ze względu na wprowadzoną reformę systemu planowania przestrzennego w Polsce, to stanowi kontynuację dotychczasowej polityki przestrzennej i ustaleń obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Plan ten opracowano zgodnie z wymogami upzp w oparciu o przeprowadzone analizy i oceny uwarunkowań rozwoju gminy, dotychczasową sytuację planistyczną, a przede wszystkim o obliczenia zapotrzebowania na nową zabudowę. Zapotrzebowanie to wyraża się w liczbie mieszkańców i w przypadku Gminy Ozimek jest ono całkowicie pokryte w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, na terenach, które jeszcze nie są zabudowane (stanowią rezerwę). Dlatego w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek nie przewidziano żadnych nowych terenów dedykowanych zabudowie mieszkaniowej.

Celem Prognozy jest określenie charakteru prawdopodobnych oddziaływań na środowisko, które mogą być spowodowane realizacją dopuszczonych przez plan zasad zabudowy i zagospodarowania na środowisko przyrodnicze. Przeprowadzenie takiej oceny jest trudne z uwagi na fakt, iż plan ogólny ustala strefy planistyczne, w których (z mocy przepisów prawa) dopuszcza szereg odmiennych możliwości, które wcale nie muszą powstać, albo będą zrealizowane jedynie częściowo. Projekt planu ogólnego jest zgodny z ideą ochrony środowiska i zaproponowane w nim rozwiązania, mają na celu zmniejszenie presji środowiskowej. Projekt ten powstawał analizując jednocześnie potencjalne zagrożenia dla środowiska, dzięki czemu zidentyfikowane oddziaływania mogły być eliminowane na etapie tworzenia projektu. Skutki wprowadzenia w życie ustaleń planu mogą być różnorodne w zależności od rodzaju inwestycji, jakie powstaną oraz sposobu ich realizacji, w tym stosowanych rozwiązań technicznych i technologicznych, które nie są znane na etapie sporządzenia planu.

Po przeprowadzeniu analizy i oceny w Prognozie stwierdzono, iż realizacja ustaleń planu na większości terenu może mieć korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ nowe zagospodarowanie terenów w strefach otwartych (SO) może mieć bardziej korzystny wpływ na środowisko, w stosunku do obecnego zagospodarowania. Na znacznej części obszaru gminy realizacja ustaleń planu nie zmieni stanu środowiska przyrodniczego, ponieważ zagospodarowanie terenów wynika i zgodne jest z planowanym przeznaczeniem terenu określonym w obowiązującym planie i dlatego może mieć neutralny wpływ na środowisko, w stosunku do obecnego zagospodarowania. Taka sytuacja dotyczy stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, jednorodzinną i zagrodową oraz stref usługowych i terenów zieleni i rekreacji (SW, SJ, SZ, SN). Zidentyfikowano także

strefy, w których realizacja ustaleń planu może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, nie spowoduje jednak żadnych widocznych zmian, ponieważ jest to już istniejące zagospodarowanie terenu związane z istniejącą infrastrukturą komunikacyjną i techniczną (SK, SI). W kilku strefach planistycznych zauważono, że realizacja ustaleń planu może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego o widocznych zmianach, ponieważ jest to nowe lub zintensyfikowane zagospodarowanie terenu. Dotyczy to wybranych stref usługowej, gospodarczej i infrastruktury (SU, SP, SI).

Mając na względzie wymogi prawne odnoszące się do ochrony zasobów środowiska, dostępną wiedzę na etapie sporządzania niniejszej Prognozy przedstawiono ustalenia wspierające ochronę środowiska, ochronę przyrody i krajobrazu oraz rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub minimalizację potencjalnych oddziaływań wynikających z realizacji projektu planu. Ze względu na projektowane funkcje należy zastosować rozwiązania mające na celu pozostawienie znacznego udziału powierzchni biologicznie czynnej, wzbogacenie terenów o zieleń, zastosowanie rozwiązań zwiększających retencję w gruncie, realizacji systemów chroniących grunt i wody powierzchniowe i podziemne, a także działań ograniczających emisję zanieczyszczeń do powietrza i emisję hałasu.

4.2. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Ozimek jest częścią procedury mającej na celu uchwalenie planu. Potrzeba opracowania Prognozy wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Prognozę sporządza się w zakresie uzgodnionym z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym.

Obszar objęty opracowaniem – Gmina Ozimek to zarówno tereny o korzystnych warunkach fizjograficznych dla rozwoju różnych funkcji związanych ze stałym lub długotrwałym pobytem ludzi tj. mieszkaniowych, usługowych, ale również tereny o niekorzystnych warunkach. Tereny o mniej korzystnych uwarunkowaniach dla budownictwa zlokalizowane są w dolinach rzek, głównie terasy zalewowej Małej Panwi, charakteryzujące się gorszymi warunkami klimatu lokalnego, płytkim zaleganiem wód gruntowych, narażeniem na podtopienia i powodzie. Korzystne warunki dla budownictwa występują natomiast w południowo-zachodniej części gminy.

Gmina Ozimek niemal w całości objęta jest Obszarem Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”. W znacznej części są to nieprzekształcone tereny, gdzie dominują siedliska leśne i związane z gruntami ornymi i użytkami zielonymi. Ważnym elementem tego krajobrazu są także tereny zabudowy, która często stanowią zabytkowe układy wsi z historycznym rozplanowaniem dróg, tradycyjną linią zabudowy, usytuowaniem zagród, zlokalizowanym kościołem, cmentarzem. Do obszarów i obiektów cennych pod względem przyrodniczym poza OChK należą także: użytek ekologiczny Antoniów, stanowisko dokumentacyjne „Trias”, pomniki przyrody.

Na obszarze opracowania nie zlokalizowano stacji pomiarowych Państwowego Monitoringu Środowiska służącej do monitoringu powietrza, dlatego też trudno określić dokładnie skalę zanieczyszczeń powietrza. Ogólnie można stwierdzić, iż nie ma tu zlokalizowanych źródeł emitujących zanieczyszczenia do powietrza atmosferycznego, a na jakość powietrza może mieć wpływ ewentualnie emisja pochodząca z gospodarstw oraz komunikacji. W odniesieniu do narażenia na hałas również

można stwierdzić, iż nie ma tu zlokalizowanych źródeł hałasu, innych niż komunikacja tj. droga krajowa nr 46 oraz linia kolejowych.

Na obszarze objętym projektem planu są zlokalizowane istotne źródła promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego tj. linie energetyczne wysokiego i średniego napięcia. Po analizie uwarunkowań przyrodniczych, stanu środowiska i aktualnego sposobu użytkowania terenów przeprowadzono analizę wpływu projektowanych rozwiązań na środowisko w formie tekstowej oraz tabelarycznej oraz zidentyfikowano najważniejsze zmiany, jakie wynikają z nowego dokumentu. Przeprowadzenie takiej oceny jest trudne z uwagi na fakt, iż plan ogólny określa strefy planistyczne i dopuszcza szereg możliwości, które wcale nie muszą powstać, albo będą zrealizowane jedynie częściowo. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała, że realizacja ustaleń planu na większości terenu może mieć korzystny wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ nowe zagospodarowanie terenów w strefach otwartych może mieć bardziej korzystny wpływ na środowisko, w stosunku do obecnego zagospodarowania. Na znacznej części obszaru gminy realizacja ustaleń planu nie zmieni stanu środowiska przyrodniczego, ponieważ zagospodarowanie terenów wynika i zgodne jest z planowanym przeznaczeniem terenu określonym w obowiązującym planie i dlatego może mieć neutralny wpływ na środowisko, w stosunku do obecnego zagospodarowania. Taka sytuacja dotyczy stref wielofunkcyjnych z zabudową mieszkaniową wielorodzinną, jednorodziną i zagrodową oraz stref usługowych i terenów zieleni i rekreacji. Zidentyfikowano także strefy, w których realizacja ustaleń planu może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego, nie spowoduje jednak żadnych widocznych zmian, ponieważ jest to już istniejące zagospodarowanie terenu związane z istniejącą infrastrukturą komunikacyjną i techniczną. W kilku strefach planistycznych zauważono, że realizacja ustaleń planu może mieć niekorzystny wpływ na stan środowiska przyrodniczego o widocznych zmianach, ponieważ jest to nowe lub zintensyfikowane zagospodarowanie terenu. Dotyczy to wybranych stref usługowej, gospodarczej i infrastruktury.

Celem przedmiotowego projektu planu jest uporządkowanie przestrzeni, kontynuacja wcześniej zaprojektowanych funkcji, dostosowanie do obecnych przepisów, w tym także zachowanie potrzeb ochrony środowiska. Dla ograniczenia uciążliwości zaproponowano rozwiązania chroniące środowisko przyrodnicze oraz zdrowie ludzi tj. pozostawienie udziału powierzchni biologicznie czynnej, zastosowanie rozwiązań zwiększających retencje w gruncie, realizacji systemów chroniących grunt i wody powierzchniowe i podziemne, a także działań ograniczających emisje zanieczyszczeń do powietrza i emisje hałasu.

4.3. Trudności wynikające z niedostatków techniki lub współczesnej wiedzy napotkanych przy sporządzaniu prognozy

W trakcie opracowywania Prognozy nie stwierdzono braków odnośnie literatury czy materiałów kartograficznych. Oparto się na istniejących opracowaniach i aktualizacjach dokumentów, w związku z czym szczegółowo omówiono każdy komponent środowiska.

Trudnością przy przeprowadzeniu strategicznej oceny oddziaływania jest jedynie dokładne przewidywanie na etapie tworzenia planu ogólnego rzeczywistego wpływu zagospodarowania na środowisko, ponieważ na podstawie samego planu ogólnego nie mogą być jeszcze realizowane inwestycje. Zanim dojdzie do realizacji inwestycji potrzebne jest opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy, a dopiero potem uzyskanie

pozwolenia na budowę konkretnej inwestycji. Problemem jest tu więc poziom ogólności, z jaką trzeba opisać potencjalne oddziaływania, gdyż plan w ramach strefy planistycznej dopuszcza szereg przeznaczeń umożliwiające wprowadzenie różnych form zabudowy i zagospodarowania. Dopuszczając określone zestawy przeznaczeń terenu projektant planu nie wie, jakie inwestycje powstaną oraz czy w ogóle dojdzie do realizacji postanowień planu. Wyznaczając strefy planistyczne oraz parametry i wskaźniki urbanistyczne projektant nie określa czasu, w jakim to zagospodarowanie ma być zrealizowane. Potencjalne oddziaływania są zatem omówione w sposób ogólny, uwzględniając projektowane zagospodarowanie, bazując na wiedzy o oddziaływaniach inwestycji, jakie mogą być zrealizowane w ramach przeznaczenia analogicznie do inwestycji o podobnym charakterze.

4.4. Źródła i materiały

Proгноза oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Ozimek jest opracowywana w procedurze planistycznej, dlatego dokumentami odnoszącymi się do obszaru opracowania, mającymi wpływ na analizy i oceny zawarte w Proгноzie, a także stanowiącymi przedmiot oceny są przede wszystkim:

- uchwała nr IX/59/24 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 21 października 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Gminy Ozimek,
- projekt planu ogólnego Gminy Ozimek w formie danych przestrzennych oraz uzasadnienie planu ogólnego Gminy Ozimek,
- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Proгноzę opracowano zgodnie z aktualnymi przepisami prawa, to jest ustawami i aktami wykonawczymi odnoszącymi się do zagadnień planowania przestrzennego oraz ochrony środowiska, przyrody, wód itp., w tym-:

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r. poz. 1336, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. 1094, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2023 r. poz. 633 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. 2023 r. poz. 1448, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r. poz. 112),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2021 r. poz. 845),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 r. poz. 1409),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1408),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r. poz. 2380),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r. poz. 1839, z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r. poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (Dz. U. z 2021 r. poz. 2404),
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 27 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2021 r. poz. 1390),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1724).

Istotnymi opracowaniami, programami niezbędnymi do sporządzenia Prognozy były m.in. następujące dokumenty:

- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla gminy Ozimek, ECOPlan, 2005,
- Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla gminy Ozimek, Zielone Oko Pracownia Ochrony Środowiska, A. Okraśńska, K. Okraśński, 2024,
- Inwentaryzacja obiektów przyrodniczych – Gmina Ozimek,
- Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony, Ecosystem Projekt, K. Badora, K. Badora, Opole, 2006,
- Koncepcja korytarzy ekologicznych w województwie opolskim, Studia i analizy do planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole 2012
- Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Ozimek. Aktualizacja, Kichman J., Podhorodecki J., Gosk K., 2016,
- Uchwała nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Op. z 2017 r. poz. 414, z późn. zm.),
- Uchwała nr LVII/592/2023 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 26 września 2023 r. w sprawie określenia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa opolskiego”
- Uchwała nr XLII/382/22 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 31 stycznia 2022 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek,
- Uchwała nr LXI/572/23 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030,
- Uchwała nr LXI/574/23 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 29 maja 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Ozimek na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku,

- Uchwała nr XLI/369/21 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 22 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami na lata 2021-2024,
- Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim raport wojewódzki za rok 2023, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Opolu, Opole 2024
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020)
- Decyzja Dyrektora Zarządu Zlewni w Opolu Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 27 sierpnia 2019 r. nr GL.ZUZ.3.4100.9.2019.MB orzekająca ustanowienie strefy ochronnej dla studni głębinowych nr 1 i 2, służących do ujmowania wód podziemnych z utworów czwartorzędowych na terenie SUW w m. Szczedrzyk – Gmina Ozimek,
- Decyzja Marszałka Województwa Opolskiego z dnia 28 grudnia 2022 r. nr DOŚ-RG.7431.4.2022.KM zatwierdzająca „Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej ujęcia wód podziemnych z utworów czwartorzędowych dla wodociągu wiejskiego w Szczedrzyku” mający celu określenie hydrogeologicznych warunków oraz uzasadnienie potrzeby ustanowienia strefy ochrony pośredniej.

Wiele danych i informacji pozyskano z dostępnych baz, stron internetowych aktualizowanych na bieżąco przez poszczególne instytucje, w tym:

- <https://ozimek.e-mapa.net>
- <https://www.geoportal.gov.pl>
- <https://mapy.opolskie.pl>
- <https://bip.ozimek.pl/4-bip.html>
- <https://isok.gov.pl>
- <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>
- <https://dm.pgi.gov.pl>
- <https://www.gov.pl/web/gugik>
- <https://www.gov.pl/web/psse-opole>
- <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

4.5. Spis rysunków i tabel

Rysunek 1 Położenie gminy Ozimek.....	11
Rysunek 2 Ozimek – widok centrum miasta od strony południowej	12
Rysunek 3 Tereny Huty Małapanew w Ozimku	12
Rysunek 4 Huta w Jedlicach	13
Rysunek 5 Zabytkowy układ ruralistyczny w Szczedrzyku	13
Rysunek 6 Biestrzynnik – widok na stawy od strony zachodniej	14
Rysunek 7 Zabudowa zagrodowa w Dylakach	14
Rysunek 8 Obszar opracowania na tle podziału fizyczno-geograficznego	15
Rysunek 9 Udokumentowane złoża kopalin	18

Rysunek 10 Charakterystyczne ukształtowanie terenów otwartych w Gminie Ozimek	19
Rysunek 11 Ukształtowanie terenu	20
Rysunek 12 Warunki glebowe	21
Rysunek 13 Główne Zbiorniki Wód Podziemnych	22
Rysunek 14 Płytkie poziomy wodonośne i wodoprzepuszczalność skał przypowierzchniowych w gminie Ozimek.	23
Rysunek 15 Wody powierzchniowe	24
Rysunek 16 Jednolite części wód	24
Rysunek 17 Wał wzdłuż Jeziora Turawskiego oraz ujście Małej Panwi	25
Rysunek 18 Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”	28
Rysunek 19 Grzyby w Gminie Ozimek	29
Rysunek 20 Krajobrazy naturalne Opolszczyzny	30
Rysunek 21 Obszar opracowania na mapie Waloryzacji krajobrazu naturalnego województwa opolskiego	31
Rysunek 22 Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”	35
Rysunek 23 Formy ochrony przyrody	38
Rysunek 24 Proponowane rezerваты przyrody w Gminie Ozimek	39
Rysunek 25 Korytarze ekologiczne	40
Rysunek 26 Strefy planistyczne w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek	43
Tabela 1 Udział stref planistycznych w projekcie planu ogólnego Gminy Ozimek	43
Tabela 2 Analiza zakazów obowiązujących na obszarze OChK „Lasy Stobrawsko-Turawskie” w odniesieniu do ustaleń projektu planu ogólnego Gminy Ozimek	45
Tabela 3 Ustalenia projektu planu ogólnego Gminy Ozimek	50
Tabela 4 Potencjalne oddziaływania projektu planu ogólnego Gminy Ozimek na poszczególne komponenty środowiska	60
Tabela 5 Rodzaje zidentyfikowanych potencjalnych oddziaływań projektu planu ogólnego Gminy Ozimek	62

Załącznik 1 Istniejący sposób i stan zagospodarowania obszaru

Załącznik 2 Docelowy sposób i stan zagospodarowania wraz z potencjalnym oddziaływaniem na środowisko

Oświadczenie Autora Prognozy

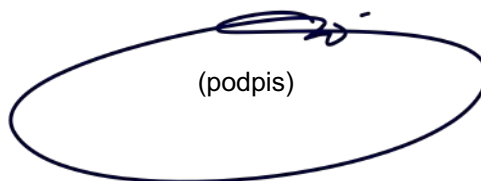
Krzysztof Śliwa

Opole, 30 kwietnia 2025 r.

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że jako autor opracowujący Prognozę oddziaływania na środowisko projektu planu ogólnego Gminy Ozimek, spełniam wymagania wprowadzone art. 74a Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2022 poz. 1029 ze zm.).

Jednocześnie oświadczam, że jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

(podpis)